

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Відділ гуманітарної освіти та виховання

МУС ПЕНСЬКА

ХВУАЯ

**ЛІТЕРАТУРНО-МУЗИЧНИЙ
АЛЬМАНАХ**

№ 1

2014

Тернопіль
ТНЕУ
2014

Літературно-музичний альманах
«Мистецька хвиля»
видається з ініціативи та за сприяння
ректора Тернопільського національного
економічного університету,
професора Андрія Ігоровича Крисоватого.

Матеріали підготовлені творчим колективом відділу гуманітарної освіти та виховання ТНЕУ.

Авторський колектив щиро вдячний усім студентам та працівникам університету, які подали свої творчі доробки до альманаху.

Упорядники:

Сорочинська С. М. — начальник відділу гуманітарної освіти та виховання ТНЕУ,

Бінцаровська А. І. — заступник начальника відділу гуманітарної освіти та виховання ТНЕУ.

ПЕРЕДМОВА

Як торкнутися найпотаємніших струн людської душі, розбудити в ній приспані почуття, нагадати, що ти — Людина? Саме таку цілющу силу має Слово.

Літературно-музичний альманах «Мистецька хвиля» — це спільні зусилля творчого колективу однодумців Тернопільського національного економічного університету віднайти саме ті слова, які б змусили зупинитись у круговерті життя і замислитись над вічними людськими цінностями.

Мабуть, символічним є те, що перший випуск альманаху присвячений Матері — прародительці роду людського, жінці-берегині, жінці-трудівниці, жінці-страдниці. Ми звеличуємо святу материнську любов, натружені мамині руки, які ніжно голубили і пестили нас, ми оспівуємо материнську мудрість, тому що в її порадах знаходить порятунок та спокій синівське чи дочірнє серце.

Світлий образ Матері — споконвічної наставниці душі і хранительки життя — колоритно, різнобічно і так правдиво виписано у колективний портрет юних та професійних майстрів слова.

Родзинкою дебютного випуску «Мистецької хвилі» є листи до Матері — теплі історії людських доль, світлі одкровення, зворушливі сповіді синів та доньок і студентського, і зовсім зрілого віку.

Звісно, твори аматорів далеко не досконалі, та головного у них не забереш — щирості. А це на терезах вічності важить не менше, ніж майстерність.

На сторінках альманаху знайде читач і коштовні перлини з книги народної мудрості — невичерпного скарбу українців. Тут і народні приказки та прислів'я, присвячені Матері, і

незбагненні неньчині колисанки, і всесильні молитви – благословення.

Завершує альманах барвистий віночок пісень, народжених у стінах ТНЕУ. Ці чудові твори з любов'ю виконують учасники творчих колективів університету, вкладаючи в пісенні рядки всю свою душу, вражаючи неабиякою щирістю та безпосередністю.

Переконані, що «Мистецька хвиля» зігріє душу кожного, хто її читатиме, трепетними спогадами і високими почуттями, буде слугувати збереженню і примноженню славних традицій університету та духовних надбань.

Читаймо, співаймо, захоплюймося і насолоджуймося словом, що наповнене великою шанобою до Матері і Материнства, словом, що іде від самого серця!

Від упорядників

Розділ І

ПАЛІТРА ТВОРЧОСТІ

ДОБРОГО ДНЯ, МАМО...

/листи до матері/

З розвитком сучасних технологій ми перестали писати листи, перестали спілкуватися з найдорожчими серцю людьми. Сьогодні ми, на жаль, частіше стали користуватися електронною поштою, sms, а папір і ручку нам замінив мобільний телефон.

Якщо зараз ви перебуваєте далеко від дому, чи, можливо, ваша мама десь на чужині, напишіть їй листа, але не з примусу, а від щирого серця. Навіть якщо ваша мама ніколи з вами не розлучалася, все одно напишіть їй.

Розкажіть, що відчуваєте, про що мрієте, якою уявляєте собі маму, коли її немає поруч. Напишіть усе, чим хочете з нею поділитися, чим потішити. Бо ж усе, що потребує мати від своєї дитини, — це увага і тепло.

Кожен з нас може написати листа своїй найріднішій: віднайти у потаємних куточках власної пам'яті яскраві історії, неповторні миті, глибинні переживання. І навіть попросити вибачення, коли є потреба.

Пам'ятайте: живе спілкування з мамою вдихає в кожне людське серце відчуття повноти життя, робить душу світлішою, а вчинки — правильними і зваженими.

*Лист Андрія Крисоватого,
ректора ІІНЄУ*

Рідненька моя!

Пливуть, мов човен, роки бурхливого життя. Для когось вони минають блискавично швидко, а хтось їх проживає, наче вічність. Злітають добрим ангелом з дерева роду, як осінні листки, найдорожчі люди. Відходить у велику книгу Буття безтурботне дитинство, хвилююча юність, упевнена молодість, мудра зрілість. Усе різноманіття бузково-весняних, квітково-літніх, горобинно-осінніх днів знаходить своє логічне завершення у нашій пам'яті.

Людська доля – як рушник зірчастий: і чорне, і червоне там сплелись... Життя – це дорогоцінне намисто, де нанизалися дні радості й журби, клопотів і святкового настрою. Але найбільшим дарунком долі є мамина любов. Бо тільки вона дарує мріям крила, крокам – впевненість, думкам – високий лет, а душі – пісню.

За межу земного життя відійшла найрідніша для мене людина – моя матуся. Відлетіла, залишивши свою Любов, Віру, Надію. Погасла, наче зірка...

Матінко моя! Так хочеться схилити голову на твої коліна й відчути теплі, натруджені, дбайливі долоні! Так хочеться ступити на поріг батьківської оселі й побачити, як ти виходиш назустріч, задивитися у твої бездонні очі, обійняти міцно-міцно, почути голос й зцілити свої глибокі душевні рани. Крається серце від зажури, невгамовного смутку!

З глибокою вдячністю, матусю, згадую я свої щасливі роки, прожиті з тобою. Озираючись назад, усвідомлюю, що лише твоя свята любов та жертовність допомогли мені стати тим, ким я є.

Свята моя ненько, сивая горлице, я вдячний тобі за те, що вмiла любити й прощати, боронити вiд негод, молитися за мене й так нiжно спiвати колискову.

Кожного дня ти осявала мiй шлях своєю присутнiстю, мудрим словом настановлювала мене.

Берегине нашого роду! Вклоняюся тобі за хлiб i сiль на столi, за привiтне слово, за душевну красу, за сльози материнськi, недоспанi ночi, пережитi тривоги, турботи!

Можна у свiтi чимало зробити, досягнути небачених висот, але я завжди буду шкодувати за тим, що у вирi заклопотаностi та нескiнченних справ залишилося неказаним так багато, i стiльки часу я змарнував на другорядне.

Зараз, пригортаючи до грудей свого сина й доньку, я вiддавав би усi скарби, щоб почути вiд тебе: «Мiй любий синочку!».

Я хотiв би, як ти, умiти любити, розумiти усiх, як ти розумiла, зiгривати душу словом. Де б i що б не робив я у свiтi, але кожен мiй крок супроводжуватиме твоя молитва.

Моя лебiдко, моя нiжна матiнко, моя опоро i пiдтримко, твiй свiтлий образ назавжди залишиться у моєму серцi й додаватиме сили, наснаги в iм'я наступних поколiнь роду нашого.

З вдячнiстю твiй син.

*Лист Олесі Соболик,
студентки факультету
економіки та управління*

Доброго дня, моя дорога матусю!

Сьогодні на мене раптово нахлинули світлі, трепетні спогади, пов'язані з тобою. Так тепло стало одразу ж... Мамо, так хочу подякувати тобі за подароване життя, турботу, ласку, за те, що ти готова зрозуміти мене, як ніхто інший.

Часто відчуваю, як хочу повернутися у дитинство. Пригадую, коли я приходила зі школи, а ти, втомлена, готувала мені вечерю. Ти так ласкаво обіймала мене і вкотре повторювала, як сильно мене любиш...

Ти для мене найкраща подруга, мамо. Тобі я можу вилити всю свою душу. Ти — мій авторитет, приклад, на який рівняюсь у своїх життєвих дорогах. Я знаю: що б не трапилось, ти завжди будеш на моєму боці!

Усвідомлюю, що перед тобою завинила, знаю, що не раз ображала тебе, не завжди розуміла, часом огризалась, мамусю, пробач мені!

Обіцяю тобі, що ти будеш мною пишатися!

З любов'ю твоя донечка Олеся.

*Лист Інни Шурик,
студентки факультету
економіки та управління*

Доброго дня, люба, щира моя матусю!

Я так за тобою скучила, хочу тебе міцно обняти і поцілувати, побачити твою усмішку і почути завжди лагідні слова: «Все буде добре».

Пишу тобі з чарівного містечка Тернополя, де життя ніколи не стихає. Весна-чарівниця вже дбайливо виплела розкішний вінок із різнокольорових квітів, п'янкий аромат каштанів рознісся геть по всьому місту, а повітря сповнене безліччю різноманітних звуків. Рідненька, дякую, що змалечку навчила мене відчувати красу навколишнього світу.

Я сьогодні себе запитала: що було б, якби не ти? Якою була б моя доля?

Дякую тобі за своє студентське життя, яке, на жаль, закінчується... А тут, у рідних стінах університету, я знайшла справжніх друзів, які мене завжди підтримують і розуміють; тут вперше щиро покохала і зрозуміла, як це — любити до безтями, до забуття, любити кожною клітинкою своєї душі. В університеті я сформувала свій світогляд, отримала нові знання і стала щасливою.

Я стала сміливою і, не боячись, помандрувала зі своїми однодумцями до Києва на Майдан, де побачила обличчя Небесної сотні та відчула, що у моє серце глибоко проник гострий ніж, який ранив все глибше і проникливіше. Цей біль назавжди залишить слід у моєму серці, яке наповнилось любов'ю до Героїв моєї країни. Дуже боляче, що я не впізнала Києва, де ми з тобою ходили, а ти мені говорила: «Донечко, поглянь, яка краса!»

...Чому я не Фея і не можу чарівною паличкою зробити так, щоб в нашій країні панував мир і спокій, щоб не проливалися ріки сліз материнських і батьківських, які спричинені сумом і жалем за своїми синами?..

Матусю, ти з дитинства привила мені любов до книжок. Нещодавно прочитала книгу Бруно Фереро «365 коротких історій для душі» і хочу поділитися з тобою фразою, котра мені дуже сподобалася і стала повчальною: «Життя — це не тире поміж двома датами. Це кожна прожита тобою хвилинка. Сьогоднішня. Життя — це все, що маємо». Вдало написано, чи не так?

Рідненька, нещодавно я була ще зовсім маленькою дитиною, і ти мене ніжно-преніжно обіймала і так солодко цілувала... Хочеться знову в дитинство, але ні, я вже виросла, на мене чекають нові сторінки життя.

Дякую тобі, мамо, що ти мені, маленькій, співала колискові й навчила прекрасних українських пісень. Отак і повелося, що в гуртожитку ввечері з друзями йдемо на кухню, беремо гітару — і ллється пісня, і не одна, поки вистачає сил. Тут і готується смачний борщик, який їмо всі разом, як велика дружна сім'я.

А нещодавно я брала участь у науковій конференції і дізналася багато цікавого, познайомилася з новими людьми. Мені подобається навчатись, тому що переді мною відкривається багато незвіданого. А в майбутньому я хочу стати хорошим фахівцем з підбору персоналу, перемогти власний страх стати незалежною, впевненою, спалити мости власного життя, не озираючись назад, прожити його так, щоб мені було комфортно, дізнаватися все більше. Обіцяю, що завжди буду любити, творити щось нове, не падати духом і постійно йти вперед. Я пишаюся, що в мене є приклад для наслідування. Ти, моя мамо, — мій приклад вірності, терплячості, виваженості, моральності. Коли я плачу, завжди згадую тебе, і на душі стає тепліше.

Матусю, лише на відстані я зрозуміла твої слова: «Неможливо виміряти цінність родинного дому метром, так само, як неможливо визначити межі весняного вітерця чи обчислити аромат троянди. Дім означає любов і турботу тих, хто в ньому мешкає».

Дякую тобі, матусю, за те, що ти подарувала мені цей світ, за те, що ти завжди поруч, де б я не була. Якби не ти, я б не знала, що таке щастя, ласка, тепло і ніжність, турбота і терпіння, добро і розуміння.

Ти є уособленням усього доброго в цьому світі, а твоя любов, наче сонце, вічно горить і не згорає. Я ладна віддати усе, що в мене є, в обмін на те, щоб твоє серце ніколи не боліло, щоб в твоїх очах ніколи не з'являлися сльози, а якщо вони і з'являться, то лише від радості.

Знай, що найдорогоціннішим дарунком мого життя я вважаю тебе. Я люблю тебе, Мамо!

P.S. Усім велике-велике вітання: татусикові і бабусі. Цю-маю всіх міцно-о-о-о!

Дякую, що ти завжди віриш в мене!

Люблю... Сумую і міцно цілую!!!

Твоя донечка Іннуся ☺

*Лист Марії Кульмицької,
студентки юридичного факультету*

Кохана Матусю, привіт!

Знаєш, так дивно — я вже скучила за Тобою... І зараз зовсім не хочеться весь день гуляти, хоча Ти вже не можеш мені цього заборонити. Я ж далеко... Та що я? Ти далеко від мене! Коли вже канікули? Швидше б додому, до Тебе, рідненька моя...

Вибач, що була такою холодною в останню нашу зустріч. Я не знала, що від'їзд на навчання так сильно змінить моє розуміння Твоєї надмірної турботи... І тепер я вже готова проміняти все на лишень один день, насичений Твоєю увагою, Твоїми смішними для мене запитаннями про моду, про музику, яка «тільки бемкає».

Я хочу нарешті Тебе обійняти, Мамо! Я скучила так сильно, що вже готова хоч зараз приїхати додому, забувши про все і про всіх — я точно не піду з друзями нікуди, я буду поруч, Матусю!

Ой, що ж це я так сумно, ще заплачеш, як я, читаючи мого листа. Я стільки всього хочу Тобі розповісти! Навчання в університеті не таке, як у школі. Мені тут більше подобається. І ТНЕУ — це як одна величезна родина! Мені навіть якось незвично, що тут так тепло, так усе по-домашньому, я вже в перший день звикла до всього... Тут навіть вчитися подобається! І оцінки у мене позитивні, мабуть, це від атмосфери, яка тут панує. До речі, мені дали можливість написати мою першу наукову статтю! Я думала, що це буде складно, а вишло все так, як Ти казала: очі боялись, та руки все швиденько зробили...

А нещодавно я ходила до Тернопільського обласного краєзнавчого музею — мені так сподобалось, ніби мандрувала в часі!

А з якими цікавими людьми я познайомилась! Напевно, такий ритм життя не дає мені сильно сумувати.

А як Ти, Мамо? Як Твоє здоров'я? Чим Ти тепер займаєшся, коли немає мене вдома? Мабуть, Тобі час... завести кота. Матимеш про кого піклуватись, і вже не так сумно Тобі буде. Розкажи, розкажи мені про все, що Ти хочеш, щоб я дізналась!

Матусю, як я хочу додому! Я незабаром приїду! Сподіваюсь, канікули будуть довгими! Я обіцяю, що вже не буду злитись, коли Ти десять разів підряд кликатимеш мене до столу. Я одразу прибіжу! Я буду допомагати Тобі в усьому, що Ти скажеш і не скажеш! Так хочеться швидше відчутти Твоє тепло, Мамо. Ти для мене — найцінніше, що я маю в житті!

Вибач, що не цінувала Твої любові, рідненька. Я була неправа...

До зустрічі, Матусю!

Марічка

*Лист Світлани Сорогінської,
начальника відділу
гуманітарної освіти та виховання ПІНЕН*

Доброго дня, Мамо!

Який глибокий зміст прихований у слові «мама». Тобі Богом даний дар відчувати глибоко і бачити всеосяжно. Око Твоє всевидяче. Ти своїм тонким материнським чуттям усе розумієш, навіть передбачаєш і тому можеш запобігти лихові!

Мамо, сонце Твоєї любові освітлює моє життя, зігріває його своїм теплом. І той ніжний відблиск світла зберігається в моїй пам'яті протягом всього життя. Бо він – молитва, нестихаючий шепіт Твоїх уст, настанова на скрижалях правди, як у цьому шаленому вирі життя залишатися Людиною.

Ти для мене – це цілий океан, повний незбагненої любові. Вона вчить бачити світ, відчувати його красу, вміти розрізняти добро і зло.

Мамо, Ти є сильною особистістю, яка мудро, з любов'ю сприймає світ і людей у ньому, і цього навчила мене.

Для мене Твій образ – це символ дитинства, найсвітліших і найбезтурботніших років, бо саме в дитинстві закладаються найміцніші підвалини духу, характеру. З першої миті життя схилялось наді мною Твоє обличчя. У тривозі й любові, в замилуванні й надії Ти вдивлялась у мене, сподіваючись і прагнучи щастя для мене. Своїм прикладом Ти виховувала у мені кращі риси людяності і добра, закривала грудьми від усього лихого.

Слово «мама» росло зі мною тихо, як ростуть дерева, сходять сонце, розквітає квітка, як світить веселка. І так само тихо воно приходиться на уста – промінцем Твоєї усмішки і ла-

скавістю Твоїх очей, теплою лагідністю руки і вечірньою молитвою.

Мамо, Ти для мене — мить і вічність, бо завжди зі мною, живеш у мені, стоїш на початку всіх моїх доріг і бажаєш мені добра і щастя.

Сподіваєшся від мене найвищих духовних злетів, постійно думаєш про те, щоб я жила гідно серед людей і творила добро на своїй землі.

На жаль, часто мені доводиться дорого платити за свій непослух. Пробач, Мамо, за невміння чи небажання почути і зрозуміти Твої поради.

Усвідомлюючи це, хочеться прислухатись до ритмів Твого серця, Мамо, віднайти в собі втрачений камертон любові і створити власну симфонію величчю людського духу.

Дякую, Мамо, за Твою жертовну любов, терпіння, розуміння.

Обіймаю і міцно цілую.

Твоя донька Світлана

*Лист Діани Дунаєвської,
студентки юридичного факультету*

Дорога Матусю!

Нещодавно я, переглядаючи наш сімейний фотоальбом, натрапила на світлину, де Ви мене, маленьке пташеня, тримаєте за руку, а я стою із білими бантиками на голові та великим букетом квітів, через якого мене ледь видно. На мить мені стало весело, але тільки тоді я усвідомила, що час біжить надзвичайно швидко.

Ось тому вирішила написати Вам листа, пригадуючи, як в 11-му класі Ви, тримаючи наді мною вишиваний рушник, проводжали свою донечку у щасливе, нелегке доросле життя, а Ваше материнське серце пускало сльози радості.

Завдяки моїй праці та Вашій підтримці я стала студенткою першого курсу юридичного факультету Тернопільського національного економічного університету. Вирішила поділитися своїми враженнями від студентського життя.

Кожного разу, ідучи зранку на пари парковою алеєю, мене переповнюють емоції та вдячність Вам за те, що я навчаюсь саме тут. Спочатку мені було надзвичайно важко адаптуватись, однак не все так важко, як здавалося. Перші лекції, семінари, зрештою, модулі...

Все це, звичайно, добре, але куди ж без друзів? Мамо, Ви знаєте, група у мене хороша, дружна, при потребі допоможуть, підтримають, підкажуть.

Надзвичайно нас зблизила «Студентська ліра-2014». Сама назва багатообіцяюча, правда? Це змагання всіх факультетів університету за кубок ТНЕУ. Я також проявила бажання взяти участь у конкурсі. Відверто кажучи, підготовка була доволі серйозна й виснажлива, та недарма, адже зайняли ми

перше місце. У другому семестрі я ще з двома дівчатами взяла участь у конкурсі декламування віршів Т. Г. Шевченка, де також гідно виступила й отримала друге місце. Як бачите, студентське життя тут різноманітне і цікаве. На мою думку, потрібне лише бажання вчитися.

У нас проводяться наукові конференції, де кожен має змогу прийти і послухати праці, які писали студенти ТНЕУ, а також висококваліфіковані викладачі інших міст та нашого університету. Нерідко вони дають студентам поради, настанови з власного досвіду, що, як на мене, дуже добре. Я побувала на декількох таких конференціях і хочу Вам сказати, що це значно розширило моє світосприйняття, дещо змінило мої погляди на життя. Такі наукові конференції допомагають студентам почерпнути для себе багато корисної інформації.

Крокуючи останніми сходинками першого курсу, я хочу висловити Вам, Ненько, величезну подяку за те, що дали змогу мені навчатися в омріяному ВНЗ. Я докладатиму усіх зусиль, аби стати хорошим фахівцем та виправдати Ваші надії і сподівання. Ви ж знаєте, що у майбутньому я бачу себе в ролі державного обвинувача – прокурора. Пам'ятаєте, яка я з дитинства була справедлива в усьому, от і у своїй професійній діяльності хочу боротися лише за справедливість.

Ось я й дописую останні рядки свого листа. Як Ви встигли помітити, студентське життя у мене дуже цікаве і насичене. Всього цього у мене не було б, якби не Ви, Матусю. Спасибі за те тепло, яке Ви мені даруєте, за ніжність, доброту, за щирі посмішки, за корисні поради й підтримку. Спасибі, найрідніша, за те, що Ви у мене є!

Ваша любляча донька

*З листа Вікторії Плюти,
студентки факультету
економіки та управління*

Моїй мамі

Я знов чекаю вихідних,
Набридло бігати з книжками,
Тремтить мій видих і мій вдих,
Мені б вернутися до мами.
Примчу до тебе на поріг
І прошепочу, як скучаю,
Спечеш ти яблучний пиріг
І донечці поставиш чаю.
І нам замало буде дня,
Щоб все, що в серці, описати.
А зараз донечка твоя
Важливе хоче щось сказати.

Я ніколи не взнаю, скільки разів ти вставала вночі до моєї колисочки, я не зможу ніколи порахувати, як часто ти мене цілувала перед сном, я ніколи не дізнаюсь, скільки ти недоспала ночей, стараючись вкласти мене спати, а потім навести лад вдома, щоб вранці я знову прокинулась, як принцеса в замку, і змогла усе порозкидати, я не знаю, скільки разів ти, переборюючи свій сон, читала мені казочку, щоб першою заснула я, я не дізнаюсь, скільки разів і в чому ти собі відмовляла, щоб дати мені більше, я не в змозі порахувати, як часто ти мені допомагала у домашньому завданні зі школи, в тому числі, перевіряючи твори ввечері, прийшовши втомленою з другої роботи, я ніколи не знатиму, як часто ти червоніла, слухаючи моє «хочу те і те» у магазині, або ж за мій

лист, який я подарувала на 8 березня, я ніколи не знатиму, скільки разів ти в сльозах молилась за мене, я не зможу поррахувати кількості твоїх нервових клітин, які ти втратила, коли я, знаючи, що неправа, сперечалася з тобою, я ніколи не зможу виміряти твоєї материнської турботи, яку ти даєш мені, я ніколи не дізнаюсь, як часто ти мене ставиш на перше місце лише через те, що я твоя донечка...

Але я дійсно знаю, що ти мене любиш так сильно, як це я тільки можу собі уявити, і я це відчуваю, я знаю, що завжди знайду у тобі підтримку і можу на тебе розраховувати, а ще знаю, що куди б мене не закинула доля — я завжди буду поряд, не хочу, щоб наша любов вимірювалась телефонними дзвінками...

Люблю тебе, моя мамочко...

Твоя донечка

*Лист Степ'яни Фриник,
старшого лаборанта кафедри
міжнародного менеджменту та маркетингу*

Доброго дня, мамо!

Стільки хочеться Вам сказати... Лише зараз розумію, як мало я насправді з Вами спілкуюсь, як мало проводжу часу. Час невпинний, а ми у ньому невічні. Знайшла хвилинку, щоб щиро висловити слова подяки.

Слово «дякую» таке коротке, але таке вагоме. Тож дякую Вам за все: за це життя, що Ви мені дали, за ту любов, в якій мене плекали, за безтурботність, яку відчувала в дитинстві та відчуваю тепер, коли вже доросла, за ніжні та ласкаві коліскові, що співали мені, маленькій. Я хочу сказати спасибі за те, що недосипали через мене ночами, за те, що навчали й виховували справжньою людиною.

Ваша віра — щира і непідробна — властива тільки рідному та люблячому материнському серцю. Це вона завжди надихала мене на нові звершення й починання. Дякую, що вірили в мене навіть тоді, коли здавалось, що кепські мої справи.

Ще змалку Ви навчали мене людяності, спілкувались зі мною на рівних, не обмежуючи мої найабсурдніші бажання. Можливо, завдяки цьому в мене розвинулась така велика кількість талантів, від яких я отримую шалену насолоду.

Дякую Вам, мамо, за піклування й безкінечні турботи. Тільки тепер я починаю розуміти значення Ваших повчань. Такого не навчають в школі чи університеті, про таке не пишуть книжок. Я думаю, коли настане моя черга материнства, то я не схиблю. Адже мені є кого наслідувати. Ви, мамо, є моїм прикладом моральності, вірності та терплячості.

Мимоволі згадуються рядки геніального «Океану Ельзи»: «Дякую Тобі, за те, що Ти завжди зі мною...»

Дякую Вам, моя матусенько, і пробачте мене за всі негаразди, які я Вам причинила...

Ваша Таня

*Лист Мар'яни Анжсин,
студентки факультету
економіки та управління*

Доброго дня, рідненька Мамо!

Сьогодні мене пробудив яскравий промінь сонця, який ніжно і грайливо нахилився на мене зі сну. Я вигукнула: «Мамо!». Розплющивши очі, одразу усміхнулася, і в той же час мене охопив сум. У кімнаті стояв міцний запах Ваших свіжовипечених булочок, і я почувалася, як удома...

За цей недовгий час ТНЕУ також став моєю домівкою. Тут навіть у повітрі витає щось дивне. Серце починає від того тремтіти, і вперше з'являється така сильна віра у свої сили, що не дозволяє зупинитися й на мить. Життя тут б'є струмком, навіть штурмує морем, кожного разу закидаючи нас у неймовірні місця.

Щовечора, повертаючись з тієї мудрої і захоплюючої атмосфери, сідаю коло вікна і беру в руки вишиття. Наспівуючи Ваші пісні, відчуваю, як у душі і на вишиванці розцвітають барвисті квіти. Присвячую їх Вам, Мамо!

А ще перед очима весь час Ваша усмішка. Скільки сили й любові вона в собі несе! Ви усміхаєтеся завжди й усім, а я крізь життя несучи той шматочок тепла, який ніяк не можу забути. Часто Ви мені нагадуєте дитя. Мабуть, ніколи не вичерпається Ваш океан щирості та чистоти.

На моїх устах також світиться усмішка, і я прагну подарувати її кожному. Адже там, де світить усмішка, немає темного шляху! Ця могутня сила не допускає зла в маленький людський всесвіт.

Дякую Вам, Мамо! Я прагну зробити усе, щоб Ви мною пишалися, а студентські роки виховали з мене гідну людину!

Міцно обіймаю і цілую, Ваша Мар'янка!

*Лист Павла Шютюнника,
студента факультету
комп'ютерних інформаційних технологій*

Доброго дня, мамо!

Знаєш, я так і не знаю, що тобі сказати, хоча щоразу так хочеться поговорити з тобою...

Вибач мені, що засмучував тебе, вибач мені за твій розпач, коли я чинив неправильно, вибач мені, що не зміг розвіяти смуток з твого прекрасного молодого обличчя. Я довго чекав тебе з далеких доріг, не розумів, чому ти так далеко від мене. Мав на тебе дитячу образу.

Я пишаюсь тобою, бо ти виглядаєш так, як мої однокласниці. На тебе озираються мої друзі, бо думають, що я йду із сестрою.

Мамо, будь зі мною поруч, коли мені важко. Приходь до мене у снах, якщо не можеш приїхати.

Твій син

P. S. У нас знову досягає полуниця... А ти знову не приїдеш...

*Лист Соломії Думки,
студентки юридичного факультету*

Доброго дня, Мамо!

Найперше хочу привітати Вас зі світлим, наповненим сонцем і Вашою любов'ю днем — Днем матері:

«Матусю,
Хай збудеться все, що Ви хочете,
Хай збудеться все, що чекаєте,
Хай стежка проляже в трояндах,
Яку Ви в життя прокладаєте.
Матусю,
Хай буде удача у всьому,
Добробут хай буде у домі,
Багатство і радість, й наснага,
І шана людська, і повага!»

Мамо, моє навчання мене все більше і більше захоплює. Тернопільський національний економічний університет вартий поваги і пошани. За короткий період мого навчання тут я щиро полюбила його стіни, весь викладацький колектив. Тут справді чудові люди, ті, що зрозуміють, допоможуть, порадять. Матусю, я відчуваю себе членом великої дружньої родини, її малесенькою частинкою. І це вражає!

Уже за декілька місяців навчання я публікуюся в різних наукових збірниках. Пишучи наукові статті, радію тим, що мій професійний рівень зростає. Я відчуваю себе більш поінформованою. Намагаюся в кожній науковій праці передати частину своєї душі.

Щодо навчання, то я намагаюся виконувати завдання як найкраще. Розумію, що тільки працею можна чогось досягти.

Не можу не згадати про нашу їдальню. Тут працюють найщедріші і наймиліші люди. Вони завжди ставляться до кожного з нас, як до своїх дітей. Їжа надзвичайно смачна. Мабуть, тому, що ці жінки завжди в чудовому настрої, на їхніх обличчях сяє усмішка, що притягує.

Матусю, в мене з'явилися нові знайомства, зокрема, хотіла б написати про Іру і Софію — це мої найкращі одногрупниці, ми настільки схожі! Стільки спільних інтересів, поглядів! Я дуже рада Божій волі, що дала можливість познайомитися з такими чудовими людьми.

Ви не можете собі уявити, скільки в нашому університеті проводять різних заходів: концерти, конференції... Ці види діяльності вже стали звичними для мене. І мені це подобається! Моє життя стає яскравішим!

Мрію якомога швидше приїхати і розповісти Вам ще багато цікавого про неповторний університет, який невпинно розвивається заради його студентів.

Мамусю, мушу завершувати свого листа, бо прагну ще почерпнути трішки знань. Я сподіваюся на швидку зустріч з Вами.

Дуже сумую, люблю.

Ваша донечка Соломія

*Лист Галини Василювської,
викладача кафедри податків
і фіскальної політики*

Доброго дня, мамо!

Якось дивно спілкуватися з Вами у такий спосіб, але, мабуть, це найкраща можливість сказати про все, що не вийшло словами. Десь була не зовсім терпляча, десь трохи різка, десь несправедлива... Тішуся, що зараз маю змогу за все попросити пробачення, що іноді вголос промовити дуже важко.

Давно вже не дитина, а буває так, що, не даючи ради вгамувати свої бурхливі емоції, виліється стільки всього, як з цебра!.. Та Ви, без жодного слова, тільки з болісним поглядом докору, мовчки поглянете мені в очі. І щемить тоді серце, і тривожить сумління... І треба лиш промовити: «Пробачте, мамусю, — найдорожча, найрідніша! Хіба хотіла завдати Вам болю? То все ті нестримні слова, що ненавмисне вириваються попереду думки...», а зробити це, ой, як нелегко! Тільки Ви все розумієте, одразу втамовуєте образу і, ніби нічого й не сталося, пробачаєте свою, вже дорослу, але подитячому невгамовну доньку.

Дивлюся, як вправно Ви своїми дбайливими руками розчісуєте, заплітаєте і водночас голубите свою онуку, мою донечку. Тоді стає так спокійно і затишно, що навіть передчуваю: сьогодні все складеться добре, все буде гаразд. Не бачу у Вас жодної зморщечки на обличчі, жодної сивої волосинки на голові, Ви все така ж красива, мила і усміхнена, як багато років тому, коли заплітали мене, проводжаючи зранку до школи.

Дякую Вашій мудрості, терпеливості і таланту. Завдяки їм сталося стільки важливих досягнень в моєму житті, стільки подій. Ви навчили бути міцною, навіть незламною, розваж-

ливою і небайдужою. Без Вашої турботи і порад, теплих слів, жартів і повчань я не хочу залишатися й зараз. Молюся за Вас Богу, прошу, щоб дав змогу довго відчувати себе донькою. І де б я не була, куди б не їхала, завжди з нетерпінням, теплою і надією повертаюся додому, де Ви, дорогенька мамусю, чекаєте на мене завжди.

Подякувати мамі щиро хочу
За нинішню розмову не просту,
За те, що так сиділи до півночі
Без смутку, без докору, без жалю.
 За мамині завбачливі поради,
 Які життям ведуть, як оберіг,
 За те, що пробачає і не зрадить,
 Вклонитись прагну їй до самих ніг.

Не хочеться йти спати, відпочити,
Хоч день важкий, і час — не до розмов,
А я про все так хочу говорити,
І маму слухати так хочу знов.

 Розкажу мамі про свою роботу,
 Про донечку — не слухалась в обід,
 А мама пожартує про турботи,
 Запевнить — ображатися не слід!

Життям іде дорогою складною,
Та все ж не нарікає, а мовчить
І навіть не примружитьсь від болю,
Коли він не турбує, а щемить.

 І молиться вона щодня до Бога
 За нас, за доньок, за своїх онук,
 Щоб нам стелилась стежечка-дорога,
 Щоб відчувала кожен серця стук.

Подякувати мамі щиро хочу
За нинішню розмову непросту,
Проникливі слова і теплі очі,
За ласку, за турботу, за красу...

*Лист Марії Келіавої,
студентки навгально-наукового інституту
міжнародних економічних відносин
ім. Є. Д. Гаврилишина*

Привіт, люба Магусю!

Як у Тебе справи? Сподіваюся, все гаразд. Напевно, Тобі хочеться дізнатися, як я тут живу. Так от, у мене все просто чудово, я дуже задоволена навчанням в ТНЕУ. Всі викладачі дуже хороші, дають ґрунтовні знання. Я стараюся вчитися на «відмінно». Не завжди виходить, правда, але я намагаюсь.

Дуже хочу знати, як там моя сестричка. Я так скучила за нею!

В гуртожитку, мамо, я зустріла справжніх друзів. Ми разом проводимо багато часу, це дуже хороші дівчата. Ми багато ходимо вечірнім містом, вивчаємо чарівний Тернопіль. Є дуже багато чудових місць, з якими б ми ще хотіли познайомитися.

Також я почала відвідувати гурток хореографії. Це мене дуже цікавить, я справді хочу займатись танцями у свій вільний час.

Тут, в університеті, я познайомилась з багатьма цікавими людьми, від яких щоразу дізнаюся багато нового.

Дуже сумую за Тобою і татом, хочу якнайшвидше Вас побачити.

Твоя дочка Марічка

*З листа Андрія Ензельта,
студента факультету
комп'ютерних інформаційних технологій*

Матусю, рідна,
Так, це я —
Твій син, що рік уже в студентстві.
Найкраща, добрая моя,
Тобі — вітання в день чудесний.

Тобі — тепло моїх зіниць,
Обійми через кілометри,
І квіти, що кур'єр приніс, —
Дзвіночків сонячний букетик.

*З листа Ірини Герасим,
студентки факультету фінансів*

Мамусю, я тебе надзвичайно люблю і безмежно рада, що ти завжди зі мною, незважаючи на велику відстань.

Я сумую за твоїми обіймами.

Твоя принцеса Іринка

*З листа Каріни Дудник,
студентки факультету фінансів*

Мамо, Ти — найкраще, що є в моєму житті. Твоя посмішка — це найдорожча цінність.

Дякую Тобі за те, що Ти є, за те, що Ти дала мені життя...
Я тебе люблю!

Твоя Каріна

*Лист Оксани Корінь,
студентки факультету
комп'ютерних інформаційних технологій*

Доброго дня, Мамо! В цей сонячний весняний день мої думки лише про Тебе. У спогадах постійно повертаюся у дитинство.

А пам'ятаєш, як я маленькою завжди зустрічала Тебе з роботи? Я так поспішала, що часто падала на гостре каміння, як наслідок — розбиті колінця, рани, зеленка, сльози... А наступного дня все розпочиналося спочатку. У моменти цих падінь Ти тихенько пригортала мене до себе. Видавалось, що ці обійми — цілющі і неодмінно залікують усі рани.

З тих пір пройшло багато часу, але і зараз у важкі хвилини я закриваю очі та згадую Твої обійми. І знаєш, Мамо, на душі від цього стає тепліше.

Люба моя Ненько, цього дня я надсилаю Тобі слова вдячності! Дякую за те, що Ти підтримуєш мене у всіх починаннях, що Ти наповнюєш моє життя любов'ю й турботою.

Я обіцяю Тобі з кожним днем ставати кращою і не розчарувати Тебе ніколи. Без Твоєї допомоги я б не стала такою, якою я є. Люблю Тебе.

Бережи себе, будь ласка.

Твоя Оксанка

*Лист Марії Кожанської,
студентки навчально-наукового інституту
міжнародних економічних відносин
ім. Б. Д. Гаврилишина*

Доброго дня, моя люба Матусю!

Нарешті знайшла вільну хвилинку для того, щоб написати Вам листа. Життя в студмістечку насичене й цікаве, але часто гостро відчуваю брак часу.

Сьогодні я написала модуль з макроекономіки і отримала оцінку «відмінно». А вчора ми на парі німецької мови читали текст про свята в Німеччині. Розповідь була дуже цікавою і пізнавальною.

Минулого тижня я познайомилася з однією дівчиною, з якою ми разом поїдемо до Львова на концерт мого улюбленого гурту «Океан Ельзи». Я дуже радію цьому і з нетерпінням чекаю дня, коли відбудеться ця святкова подія.

А декілька днів тому я здавала тест OnDaF, який повинен був визначити мій рівень знань німецької мови. Своїм результатом я дуже задоволена — в мене рівень B1.

Харчуюся я добре, часто ходжу до студентської їдальні. Там дуже смачно готують. А інколи, коли є час, готую сама або з дівчатами, своїми сусідками по кімнаті. Вони всі дуже різні, але хороші. Мені з ними ніколи не буває сумно.

Нещодавно ми разом ходили на прогулянку центром міста. Тернопіль — дуже гарне, зелене і мальовниче місто, а його мешканці — привітні та доброзичливі.

Мені дуже подобається життя в Тернополі і навчання у ТНЕУ, зокрема, на україно-німецькій факультет-програмі.

З нетерпінням чекаю нашої зустрічі, щоб побачити Вас, Мамусю, і все детально розповісти.

З любов'ю Марійка

*Лист Марії Вільшанської,
студентки факультету
банківського бізнесу*

Доброго дня, моя найдорожча матусю!

Я вирішила написати цього листа до Вас з висловленням своєї любові та вдячності. Я виросла та зрозуміла, що Ви – найближча у світі людина, а Ваша любов – найсвятіша. Ви, ніби той ангел - охоронець, що завжди допомагає мені і дає мудрі поради. З перших днів мого життя Ви присвятили себе, свої мрії і надії, своє дозвілля мені. Я обіцяю, що ніколи не забуду про людину, якій зобов'язана усім. Хоч я зараз і далеко, проте кожен промінчик Вашої ніжності та доброти зігріває мене.

За кілька тижнів завершиться мій навчальний семестр. Я вже з нетерпінням чекаю, коли літечко забере мене в свої теплі обійми. Проте канікули викликають в мене і суперечливі почуття розлуки із вже таким рідним університетом, посправжньому дружніми одногрупниками, різноманітними заходами і просто активно проведеним часом, адже навчання в ТНЕУ приносить лише позитивні емоції.

Як член гуртка «Банківський аналітик», з якого, власне, і розпочалась моя наукова робота, я брала участь в загально-університетській студентській науковій конференції, яка проходила в рамках Дня науки. Спершу я досить скептично ставилась до подібних заходів, але, спробувавши себе і отримавши грамоту за найкращу роботу у своїй секції, переконалась у цікавості студентських напрацювань. Також незабаром братиму участь у роботі II Міжнародної студентської наукової конференції з іноземних мов. Ця діяльність

формує мене як всебічно розвинену особистість і дозволяє відчувати себе частинкою великої університетської родини.

Ви знаєте моє захоплення літературою, тому я надзвичайно задоволена, що у мене є можливість надсилати свої статті до газети «Університетська думка», а також публікувати власні враження про відвідування заходів на сайті університету.

Мені надзвичайно цікаво бувати на різноманітних презентаціях книг сучасних авторів і знайомитись з ними особисто. Саме на одній з таких презентацій, яку організував відділ гуманітарної освіти та виховання, зав'язалось цікаве знайомство із талановитим письменником сучасності – Максом Кідруком. Його творчість заповнила моє серце.

Також нещодавно я побувала на мистецькому фестивалі «І» – їдка суміш усіх видів мистецтва: літератури, живопису, фотографії, музики та короткометражного кіно – він дозволив поповнити мій список знайомств новими іменами, серед яких можна назвати Ірену Карпу, Юрія Андруховича, Андрія Любку.

У процесі навчання викладачі відкривають нам невідомі грані різноманітних дисциплін. Вони ставляться до нас, як до дітей, і це створює атмосферу затишку і надійної опори та впевненості у майбутньому.

Більшість студентів у нас ведуть здоровий спосіб життя і займаються фізкультурою. Я – одна з них: відвідую секцію аеробіки на кафедрі спорту, щоденно насолоджуюсь свіжим повітрям, роблю зарядку і ранкові пробіжки. Ще одним фактором мого способу життя є здорове харчування. Я дотримуюсь правильного режиму прийому їжі, намагаюся їсти тільки натуральні продукти, а також виключаю зі свого життя стреси.

У вирі бурхливих днів, тижнів, місяців я й не помітила, що втратила здатність мріяти. Просто живу, щось вирішую, спілкуюся, усміхаюся, пишу, вигадую, проте – не мрію... Озирнувшись, я розумію, що так не можна!

Мрія прийшла сама. Вона прилетіла з поривом вітерця, який пахнув морем, якому подобалось грати з моїм волоссям, від якого ставало прохолодно, а згодом — тепло-тепло. Я зрозуміла, чого мені не вистачало. Коли стане достатньо тепло, я хочу поїхати на берег моря і знайти таке місце, де я буду на самоті зі своїми думками, де зможу досягнути найважливіші людські цінності.

Сьогодні до мене раптово прийшло розуміння того, як мало я насправді з Вами спілкуюсь. Але мені є що Вам сказати. Насамперед, подякувати за розуміння, адже мало хто з моїх друзів може пишатися такими близькими стосунками з мамою...

Спасибі Вам за піклування, навіть за поодинокі сварки та докори — все одно дякую!

Я часто запитую себе, що було б, якби не Ви? Яким було б моє життя? Те, що я зараз маю, це все завдяки Вам. Дякую, мамо, за те, що Ви є. Дякую, що є я!

Ваша дочка

*Лист Оксани Корзун-Омеляш,
методиста відділу гуманітарної освіти
та виховання ПНУ*

Доброго дня, мамо!

Так швидко минуло 25 років, а я так хочу тобі сказати «я се маєнька». Мам... А я вже й сама — мама.

Ти знаєш, а це так чудово! Так чудово відчутти все те, що відчувала колись ти! І хоч між нами — ціле покоління і ми такі різні, але твоїй любові непідвладний час. Твоя любов нас усіх об'єднує, втішає, навчає... Навчає не просто жити на землі, а любити своє життя і віддавати свою любов до останнього. Дякую тобі!

Дякую за все, що я від тебе отримала, а найбільше — за приклад справжньої материнської любові, за яку ти нічого не чекаєш. Це тільки збільшує почуття вдячності до тебе в рази. І я дякую Богу, що маю таких батьків.

Твоє добре серце, яке я не можу уявити без татової половинки, ще до сьогодні вчить мене чесності, добра й любові до всіх людей. Ви завжди були і будете для мене прикладом безмежної любові до всього, що є на цій землі.

Мамо, ти дала для мене більше, ніж собі уявляєш. Ти навчила мене жити і тішитися життям!

День за днем час наближає нас до вічності. Про це не дають забути близькі нам люди, які вже там... Та кожен день я славлю Господа за те, що мої батьки зі мною, і так хочеться, щоб так було завжди...

Я люблю вас! Я люблю тебе, мамо! І щиро дякую за те, що я народилась і виросла у такій сім'ї!

Твоя, «се маєнька», Оксана

*Лист Інни Петеріук,
студентки навгально-наукового інституту
міжнародних економічних відносин
ім. С. Д. Фабрилішина*

Доброго дня, мамо...
Сьогодні пишу до Вас листа,
Щоб з Вами поділитися думками.
За вікнами чарує вже весна,
А я із дня у день ходжу на пари.

Студентство, звісно, дивная пора.
І я, неначе Фауст, в певній мірі,
Бажала б повернути час назад,
Коли ми всі боролися на «Лірі».

Та ось уже й Шевченка дні пройшли,
Залишивши по собі вічне слово,
Забравши також всі сліди зими,
І виростивши нас усіх духовно.

Без Вас мені тут сумно, але все ж
Стараюся, щоб всьому тут навчитись.
І подумки шлю вдячність Вам без меж
За те, що можу так тепер трудитись.

Будь ласка, у наступному листі
Ви напишіть мені про себе, мамо,
Про ті тюльпани, наче золоті,
Що так ростуть біля хатини славно.

Нехай Вам зорі сяють в небесах,
Бо Ви мені така дорогоцінна.
З вітаннями чудовими, як в снах,
З любов'ю завжди

Ваша донька Інна

*Лист Софії Бобер,
студентки юридичного факультету*

Доброго дня,

моя найдобріша і наймиліша у світі Мамочко!

Дуже сумую за Тобою. Все не вистачає Твоїї дружньої, щирої підтримки та допомоги. Проте я знаю, що подумки Ти завжди зі мною. Знаю і про те, що ти дуже хвилюєшся за мене, все думаєш: як я самостійно долаю свої проблеми і вирішую складні питання.

Мамо, не хвилюйся! У мене все гаразд. Хочу одразу ж зазначити: ми не помилилися й обрали саме той навчальний заклад, про який я мріяла, — Тернопільський національний економічний університет. Навчаючись у ньому, я отримую велике задоволення. По-перше, я опановую навички й уміння саме того фаху, який мені подобається. Юридичний факультет справді є одним з найкращих серед інших факультетів ТНЕУ. Саме тут можна здобути знання, які так потрібні справжньому висококваліфікованому юристу. Саме тут навчаються й виховуються ті, хто в майбутньому стане гарантом справедливості, чесності, порядку і законності в державі.

У навчанні я вже досягнула деяких, хоча і незначних, висот. В групі намагаюся бути однією з найкращих і найуспішніших. Також я беру активну участь в науковій діяльності нашого факультету. Я написала цікаві статті з теорії держави і права, з філософії, в яких дослідила болючі та актуальні проблеми сьогодення. Мені дуже приємно, що в ТНЕУ приділяють велику увагу не тільки навчанню, а й вихованню.

Ще хочу зазначити, що моє життя стало набагато цікавішим і багатограннішим завдяки активній участі в громадсь-

кому житті університету. За час навчання в цьому закладі я брала участь в багатьох різноманітних заходах і конкурсах.

Декілька місяців тому я зі своїми подругами виборола II місце у конкурсі читців поезії Т. Г. Шевченка. Ще я брала участь у «Студентській лірі» (змаганні між факультетами) і була задіяна в чотирьох номерах (до речі, у цьому конкурсі наш факультет став переможцем). А недавно я відвідала концерт, присвячений Небесній сотні, де змогла вшанувати пам'ять Героїв Майдану.

Також я займаюсь спортом — відвідую заняття з аеробіки. А в майбутньому хочу відвідувати школу Польського права, адже дуже захоплююсь польською мовою і мрію поїхати за кордон.

Що ж, можу сказати лише одне — справи у мене йдуть зовсім непогано. Окрім навчання, наукової та громадської діяльності, я ще й спілкуюся з друзями (їх в мене багато у ТНЕУ).

Мамо, хочу скоріше Тебе побачити — показати Тобі свій університет, розповісти докладніше про своє життя. З нетерпінням чекаю Твого приїзду.

Люблю, цілую,

Твоя донечка Софія

*Лист Оксани Нізник,
студентки навгально-наукового інституту
міжнародних економічних відносин
ім. Є. Д. Гаврилишина*

Доброго дня, матусю!

Ось уже 19 років крокуємо разом з тобою по Землі. Тільки подивись, як швидко пролетів час... Як багато ми побачили та пережили...

Я пишу тобі, мамо, з моєю любов'ю і вдячністю, тому що це саме ті речі, які ти дала мені у житті.

З роками розумієш, що кожен повинен цінувати своїх рідних, а особливо свою маму, тому що саме ви, наші неньки, — найближчі у світі люди, а ваша любов — найсвятіша.

Саме ти, мамо, та людина, яка ніколи не покине у біді і нікому не дасть в образі. Тільки з тобою я можу розділити і радість, і горе. Ти — моя порадиця, моя подруга і розрадиця.

Пишу — і слізки накочуються... Згадую віршик, який ти мені постійно розповідала: «Моя маленька донечка зростає вже давно...», як ми разом співали української пісні... Саме ти дала мені любов до всього нашого рідного, українського.

З перших днів мого життя ти присвятила себе, свої мрії, надії та сподівання, дозволяла та турботи мені.

Матусю, роки ідуть... Я так не хочу, щоб ти старіла. Нехай дні народження приходять і відходять, роки додаються, а ти все одно не старій!

Я відходжу у доросле життя, але назавжди так і залишусь твоєю маленькою Ксенькою.

Ще ось що хочу додати: кожна краплинка твоєї любові свята, кожен промінчик твоєї ніжності і доброти найтепліші — я навіки збережу їх у своєму серці.

Дякую тобі, моя найрідніша!

З любов'ю

твоя Оксанка

*Лист Сніжани Радик,
студентки факультету
аграрної економіки та менеджменту*

Доброго дня,
моя найдорожча і найрідніша у всьому світі мамочко!
Шлю тобі свої щирі вітання із мальовничого куточка, серця українських традицій — Тернополя. Я дуже скучила за твоєю яскравою усмішкою, яка, наче промінчик сонячного тепла, ніколи не дає згаснути вогнику любові, добра й оптимізму в моїй душі.

Вибач, що не змогла приїхати на твій День народження через насичений графік, адже я, як ти й хотіла, почала займатися плаванням, пішла на курси англійської мови і в навчанні стараюсь також не пасти задніх. Хоч я й вітала тебе вже по телефону, але маю ще один подарунок — це мій вірш, який я присвячую тобі, моя дорогенька.

Наймиліша, найдобріша і найкраща в світі,
Дякую тобі, матусю, я кожної миті:
За те, що ти у мене є,
За усе життя моє,
За те, що вчиш того, що знаєш,
Що віддаєш усе, що маєш,
Підтримуєш, допомагаєш
І лиш найкращого бажаєш.
Моя найкраща, наймиліша...
І будеш ти найщасливіша!

Читай його, коли будеш сумувати за мною. Думай, що я зовсім поруч, так, як і ти завжди поруч зі мною думками і серцем.

Але і це не все. Є ще один сюрприз, який я привезу тобі згодом. Ще з дитинства ти дуже любила казку «Три горішки для Попелюшки», а ми згадуємо наші улюблені ще змалечку речі з теплом і трепетом. Тому я записала на диск саме цю казку, яку ти тепер у будь - який час зможеш переглянути і згадати свої дитячі роки, а також ті приємні, радісні моменти, які обрамлені щирою безтурботністю і невичерпною життєрадісністю, якої так не вистачає у цьому дорослому світі.

Сьогодні в нас надзвичайно гарний день, а я хочу, щоб за будь - якої погоди весняне сонечко дарувало тобі свою посмішку, яка відбиватиметься в душі і притягуватиме в твоє життя таких же чудових людей, як ти в мене, які ніколи не дадуть їй згаснути. І я, в свою чергу, незважаючи на відстань, зроблю все, щоб ти була щасливою. Дуже - дуже тебе люблю і хочу, щоб ти завжди це пам'ятала.

Сніжана

P. S. Незабаром приїду додому!!!

*Лист Вікторії Назарук,
студентки навчально-наукового інституту
міжнародних економічних відносин
ім. Є. Д. Гаврилишина*

Люба Матусю!

Як багато я хочу Тобі розповісти! Знаєш, Ти мала рацію, коли говорила, що моє життя зміниться. Тепер я це відчула. Я дуже сумую за Тобою, за нашим домом, але живу з думкою, що незабаром Тебе побачу.

Матусю, тут у мене стільки нових друзів, Ти й не уявляєш! В мене дуже гарна група, ми такі друзні! А які в нас викладачі! Хоч вони і виглядають суворими, я знаю: насправді вони дуже хороші.

Минулого тижня ми ходили до театру. Матусю, це було незабутньо. Мені дуже сподобалась гра акторів. Весь зал був заповнений цим магічним дійством... А ще ми з друзями ходили околицями Тернополя. Тут справді дуже гарно! Найбільше мені подобається став. Я люблю прогулюватися набережною і спостерігати, як грайливо підіймаються хвилі.

Знаєш, Матусю, все, про що я мріяла, вступаючи до університету, поступово здійснюється. Звичайно, я розумію, що для цього потрібно докласти зусиль, але мета варта того.

На жаль, є й маленькі розчарування. Але на життєвій дорозі без них не обійтися. Тому я їх приймаю і беру від них те, що зможе мене чомусь навчити. Але Ти, Матусю, не засмулуйся, тому що я радію їм.

Часто я уявляю той час, коли вже закінчу навчання, буду працювати, матиму сім'ю... Все видається таким чудовим, та

водночас мені стає страшно, коли розумію, що це буде зовсім скоро.

А знаєш, Матусю, найбільше я хочу повернути дитинство. Ти була права, коли говорила, що мені його не вистачатиме. Тепер я розумію, яка це прекрасна, незабутня пора життя!

Матусю, в мене все добре. Надіюсь, у Тебе також. Я Тебе дуже люблю та сумую за Тобою.

Твоя донечка

*З листа Ілони Шандрук,
студентки факультету фінансів*

Мамочко, мамусю, рідна нене,
Найцінніший скарб, що є у мене!
Ти пробач, пробач мені за те,
Що, бува, засмучую Тебе...

За біль і сум, й недоспанії ночі,
Заплакані Твої прекрасні очі...

Я гордістю не стала ще для Тебе,
А ти для мене — сонце, дотик неба,
Що гріє у найхолодніші дні.
Ти — зіронька яскрава, що мені
Незнаним сяйвом світить і чарує,
Мене від темряви воно рятує...

Ти — серця мого найніжніша пісня,
Що заколисує, як у дитинстві.
Твої обійми затишок дарують,
Твої слова моє життя рятують.

*Лист Юлії Хорошової,
студентки навгально-наукового інституту
міжнародних економічних відносин
ім. Є. Д. Гаврилишина*

Привіт, Матусю!

Вибач, що не писала довго. Я надіюся, що у Вас усе добре. Моє студентське життя виявилось ще кращим, ніж я очікувала. Наша університетська сім'я прийняла нас дуже тепло, так що ми одразу влилися в колектив.

Студенти нашого факультету живуть дуже дружно, оскільки кожен із них — окремий індивід. Знаєш, вони всі, як зірочки на небі: коли на них дивитися здалеку, то вони здаються однаковими, проте, коли починаєш роздивлятися кожному окремо, бачиш усю красу й неповторність кожної.

Навчання йде просто чудово! Більшість предметів цікаві й даються легко, але, на жаль, не всі ☹. Я твердо вірю в те, що ця сесія пройде так успішно, як і попередня. Я тут граю у волейбол, як і в школі. У нас просто чудовий тренер! Самі тренування проходять, як мені здається, дуже швидко, але результат я бачу на кожному новому занятті.

Тут, в університеті, я знайшла собі багато нових друзів. Наша група — це просто збір унікалів ☺. Кожна людина вносить якусь особливу деталь у колектив. Ми — як годинниковий механізм, що не буде працювати без однієї деталі. Насправді ми дуже здружилися за цей рік, гуляємо після пар разом. А вивчили ми один одного після грандіозної «Ліри».

В гуртожитку живемо дружно і, головне, весело. Наші сусіди, старшокурсники, не дають нам сумувати ні вдень, ні вночі. Вони допомагають нам у навчанні, і це тішить.

Я рада, що тут навчаюся. Мені тут подобається.

Але все одно я скучила за Тобою і за домом. Передавай вітання татові.

Цілую, люблю, обіймаю.

Твоя Юлія

*Лист Ігоря Сіхліцького,
студента факультету фінансів*

Доброго дня, мамо!

Напередодні Дня Матері хочу привітати Тебе із цим святом і, знаючи як із нетерпінням чекаєш вісточки від мене, вирішив написати Тобі листа.

Хочу розповісти про свої успіхи і досягнення за час навчання в університеті. Вступивши на факультет фінансів омріяного ВНЗ, я жодного разу не пошкодував про це.

Окрім навчального плану, який проводиться на професійному рівні висококваліфікованими викладачами, ми розважаємось і відпочиваємо. В університеті відбуваються різні культурно-масові заходи. Зокрема, «Студентська ліра», в якій ми брали активну участь, «Ніч в університеті», коли наші студенти встановили рекорд України. Неодноразово організовувалися зустрічі студентів з ректором. Культурно-мистецьке життя в університеті проводиться на належному рівні.

Ти знаєш, мамо, про моє захоплення спортом. Я намагаюсь брати активну участь у спортивних змаганнях, захищаючи честь факультету. Часто доводиться виступати з доповідями на наукових конференціях, що проводяться в університеті.

Я щасливий від того, що здійснилась моя заповітна мрія – стати студентом одного з найпрестижніших ВНЗ України.

Сподіваюсь, що в нашій суверенній державі зможу влаштуватись на престижну роботу, і Ти, мамо, гордитимешся мною...

Твій син Ігор

*Лист Ірини Шеслюк,
студентки юридичного факультету*

Найрідніша моя Мамо! Привіт!

Сильно люблю Тебе, вже скучила і чекаю з нетерпінням вихідних, щоб побачитись!

Пишу цього листа, бо хочеться розповісти Тобі про все, що зі мною трапилося, як пройшли мої дні в університеті, в гуртожитку, про цікаві знайомства. Шкода, що доросле життя не дає можливості частіше Тебе бачити. Інколи не вистачає підтримки, буває сумно, важко, боляче і дуже хочеться, аби в ці моменти була поруч Ти. Зараз, коли розпочинається доросле, самостійне життя, я розумію, наскільки було добре тоді, коли Ти щоранку будила до школи, готувала сніданок, одягала, плела косички. Дякую за те, що виховала мене такою, що любиш мене, робиш все заради мене...

Вчора я була на заняттях, і, як завжди, мене викликала викладач з конституційного права. Ти знаєш, я дуже люблю цей предмет, готувалася довго, спати хотіла, але все-таки заслужену «п'ятірку» отримала. Ти не уявляєш, як це приємно, коли викладач хвалить тебе!

Недавно в Марічки був день народження, наша група привітала її, а пізніше ми святкували в кафе. Було цікаво, ми гарно повеселилися.

А-а-а...Мало не забула розповісти. В гуртожитку я познайомилася з новими дівчатами із сусідньої кімнати. Одну звати Оріся, іншу – Наталя. Дуже хороші та милі, ми спілкувалися цілий вечір. До речі, Наталя живе в нашому місті, але з нею я досі не зустрічалася жодного разу. Тепер буде веселіше...

Завтра в університеті проходитеме День відкритих дверей. Звичайно, я погодилася брати участь у цьому заході. Буду зустрічати усіх гостей та розповідати про юридичний факультет.

Незабаром я обговорюватиму зі своїм науковим керівником статтю, яку вже закінчила писати. Маю надію, що за тиждень її опублікують. У цьому році складати іспити ми будемо усно. До сесії залишилося близько місяця, тож мені потрібно старанно готуватися, щоб завершити навчальний семестр на «відмінно».

Все в мене добре, Матусю. Дуже прошу, не хвилюйся, я не голодна! Говорю це, тому що ти постійно запитуєш, чи поїла я. Вчора із сусідкою Вітою суп варила. Був дуже смачним. Ми ще й хлопців нагодували.

Дуже скучила за Тобою, хочу якнайшвидше побачитись.

Цілую, люблю, чекаю зустрічі! Па-па!!!

Твоя донечка

*Лист Мар'яни Петейчук,
студентки факультету
економіки та управління*

Христос воскрес! Моя найдорожча у світі матусю! Я дуже сумую за Вами і хочу якнайшвидше Вас побачити. У цей прекрасний весняний день хочу привітати Вас із чудовим святом – Днем матері!

Матусю, бажаю Вам завжди радіти життю, мати міцне здоров'я і залишатися молодою! Обіцяю бути слухняною дочкою.

У мене все гаразд. Вже майже закінчується сесія, іспити здала на «відмінно». Багато роботи, оскільки готуємось до святкування Дня факультету економіки та управління, складаю наказ про поселення у гуртожиток і таке інше. Загалом, студентське життя дуже цікаве і насичене, кожного дня – нові історії. Але, незважаючи на це, мені дуже не вистачає Вас, Ваших обіймів, ніжних рук і теплих слів. Мамочко, я дуже Вас люблю, а коли згадую, це надає мені сил долати перешкоди.

Ви знаєте, матусю, нещодавно я почала відвідувати спеціалізовані курси англійської мови і хочу розповісти Вам про викладачку, яка веде ці курси. Ірина Дмитрівна дуже цікава і багатогранна людина, з нею дуже легко спілкуватися.

Мамочко, я з нетерпінням чекаю на зустріч з Вами і ще раз вітаю з Днем матері. Матусю, я Вас дуже люблю і молю Бога за Вас і нашу сім'ю, за рідну Україну. Дай, Боже, нам усім мирного неба, процвітання і сил долати перепони! До зустрічі!

Цілую, люблю!

Ваша люба донечка Мар'янка

Добрий день,

моя наймиліша, найжаданіша на цім світі Мамочко!

Наважилась написати Тобі своє наболіле, відчайдушне послання. Уявляю здивування на Твоєму милому, вічно заклопотаному обличчі: чому лист, коли Ти щонеділі мені телефонуєш із тепер уже свого Риму і майже десять хвилин розмовляєш... Та й не переписувалися ми ніколи. Все так, Матусю, але як тільки у телефонній розмові я починаю про себе, Ти одразу перебиваєш мене запитаннями про сусідів, знайомих: хто в селі помер, хто народився, хто одружився, які страви подавали і яка музика грала на весіллі... Ти переймаєшся тим, як там худоба у бабусі і сусідів... Під кінець розмови Ти запитуєш, чи є ще в мене гроші і чи не закінчилась в домі передана Тобою італійська кава...

Так пролітають шістсот довгоочікуваних мною секунд, а я не встигаю сказати Тобі про найголовніше, найважливіше, найболочіше — як крається моє серденько, як я свічечкою згораю без Тебе, моя рідна, моя найдорожча Матусю...

Минуло вже шість років, як Ти на чужині, а я вечорами, зі сльозами на очах, перебираю в пам'яті закарбовані миті та окремі штрихи із нашого так радісно прожитого життя з Тобою. Їх чомусь небагато.

Я так любила дивитись, як Ти легко й швидко висаджувала квіти під нашим вікном. Твої руки були такі спритні, що Ти могла засіяти ними цілий лан! Ти вміло вибирала таке насіння, з якого виростали пишні, красиві, різнокольорові барви. Це був коштовний, захоплюючий килим, який тішив око кожного, хто проходив повз наш дім. Ти так і не встигла навчити мене цій майстерності, і я часто думаю, а чи любить Твоя сеньйора квіти так, як люблю їх я?

А чи пам'ятаєш Ти, Мамочко, як потайки від Тебе я хотіла вкоротити своє волосся? Це було в четвертому класі, а я мрі-яла якнайшвидше стати дорослою і запевняла себе, що ко-сички носять лишень маленькі дівчатка. Щоб не засмучува-ти Тебе, я вибрала час, коли була впевнена, що Ти на городі. І як тільки я підійшла до дзеркала і взялась за ножиці, на по-розі з'явилася Ти. Боячись Твого гніву, я закам'яніла, а Ти пі-дійшла до мене, погладила по голівці і сказала: «Доню, коса — то дівоча гордість. Як же без неї підеш на випускний бал чи до шлюбу?»

От я вже в одинадцятому класі. Всі дівчата носять модель-ні стрижки, а я єдина маю косу, бо дуже хочу, щоб Ти, як у дитинстві, ще хоч раз заплела в коси ті великі білосніжні бантики. І тоді щасливішої від мене дівчини не буде в ціло-му світі!

За ці останні шість років Твого життя в Італії ми, Мамо, наче стали чужими. Я вже зовсім доросла і добре розумію, що роки змінили і Тебе, і мене... Ні, ні, Ти дуже добра до мене, але це добро якимось інше...

Півтора року тому Ти отримала легалізацію і приїхала у відпустку на Україну. Боже, як чекала я цього дня, коли від-чиняться двері нашої порожньої без Тебе хати і на поріг сту-пить моя довгождана, моя мила, люба, моя найкраща в світі Матуся! Я так багато мала розповісти Тобі! Ти ж завжди мене розуміла, як ніхто інший, Ти була моєю найкращою, найвір-нішою подружкою, якій можна було довірити найпотаємні-ше.

Але, на жаль, двері нашої оселі не зачинялися до остан-ньої хвилини. Спочатку було Різдво, і всі хотіли прийти до нас в гості, щоб побачити Тебе. Знайомі та друзі колядували під вікном, а потім сідали за стіл і частувались. Подружки забігали на п'ять хвилин, а через кожних півгодини телефо-нували до своїх рідних, що затримуються, бо з Італії приїха-ла Ти. Родини Твоїх нових знайомих по заробітках приїж-дали до нас, щоб передати своїм близьким ліки, листи чи

світлина. Ти, як привітна господиня, пригощала їх червоним Амаретто з шоколадом, а вони, засидівшись за розмовами, намагались віддячити і запрошували Тебе до бару на каву, а я не розуміла, чому Ти приймала ці запрошення, адже у нас в домі завжди було достатньо кави!

Люба моя Мамо! Не так уже далеко довгоочікуваний дітьми празник святого Миколая. Цієї ночі всі загадують бажання і надіються, що вони збудуться. І хоч Миколай вже шість рік забуває за мене і не кладе ніяких подарунків під подушку, я все одно молюся, як Ти мене вчила в дитинстві: «О, святий Миколаю, допоможи мені закінчити школу і вступити на заочне відділення університету. Я піду працювати, щоб моя Мама назавжди повернулась до мене, до нашого дому. А як вона повернеться, то зроби так, щоб зима була півроку, щоб сніг замітав дороги і щоб їх не встигали розчистити, щоб не їздив жоден автобус і щоб важкий іній обірвав телефонні та електричні дроти. Щоб до нас з мамою не приїхала, не зайшла, не подзвонила жодна людина! Щоб телевизор замовк і жоден серіал не потурбував наш спокій, а найважливіше — щоб не було свят! Тоді ми з Мамою будемо говорити, говорити, говорити... А ввечері запалимо, як у дитинстві, дідусеву газову лампу і тихо вдвох заспіваємо: «Чорнобривців насіяла мати...»

Святий Миколаю, мені непотрібно ніяких інших подарунків. Уклінно благаю Тебе: поверни мені Матусю!..»

Без підпису

*З листа Марії Балицької,
головного редактора газети ПІНУ
„Університетська думка”*

Напишу до Вас листа, рідна мамо,
цілу ніч не спала я – в душі рана...
За вікном – то сніг, то дощ, то – горлиць тривожне зітхання...
Допустила учора гріх – в серце впустила кохання...
Мамо, там, де серце, щось пече – вже не плачу...
Мамо, понад прірвою лечу – землю бачу...
Мамо, все змішалось: сонце-град, темне-ясне...
Мамо, не тривожтесь – прошу вас: життя – прекрасне!!!

Напишу до Вас листа на папері:
вітер стогне, наче звір – ломить двері...
Свічка ледь палахкотить, стигне гірка чорна кава...
Молюся, щоб гріх простив мені Бог предобрий ласкавий.
Мамо, чорне небо все у зірках – дуже шкода...
Вже тримала я у руках чисту джерельну воду, –
Нараз стало усе піском: спрагла – не можу напиться...
Мамо, прошу, підкажіть, де доленосна криниця?

Мамо, я пишу до вас листа –
сповідаюся і думками за гріхи свої каюся...
Може, каяття душі змінить обкрадену Долю?
Може, хоч калиною проросту в лузі чи серед поля...
Мамо – сонце, теплий сніг, лагідно-дужі морози вигнали за
горби смутку тривожні грози...
Мамо – горлички до вікна крильми дуже ніжно торкнулись...
Мамо, дякую Вам за все – радість в життя повернулась!

* * *

Таке кохання – раз один в житті: п'янке-солодке-сумовито-грізне-щемливо-трепетне-німозно-голосне, немов відтінки райдуги надрізні; воно майне, як блискавиці зблиск і заgrimить, немов відлуння грому...

Таке кохання – доленосний ризик ачи кармінна нитка перелому?

Не розірвеш...

Не обминеш...

Не спопелиш...

Таке кохання волі силою залиш!

*З листа Ірини Калин,
студентки навчально-наукового інституту
міжнародних економічних відносин
ім. С. Д. Фабрилішина*

Не знаємо, як вперше ми зустрілись,
Не пам'ятаємо ми того дня,
Та в серцях наших радість затаїлась —
Ми дякуєм вам, мамо, за життя.

Вам дякуємо за щедроти,
За виховання, за любов,
Пробачте нам за всі турботи,
Що завдавали знов і знов.

За сварки, за непослух, сльози,
Що заподіяли ми вам,
За пережиті з нами грози
Пробачте, мамо, за все нам...

Весела, ніжна і вродлива,
Приділите для нас ви час.
Розумна, чесна і щаслива
Завжди ви будете для нас!

Для вас ми будемо малими
Весь час, які б ми не були.
Ми інколи були чужими,
Та ви за нас все б віддали.

Для нас лишайтесь еталоном
Та ідеалом доброти,
До вас, матусю, із поклоном
Ми завше будемо іти.

Я вас, матусю, не покину,
Не залишу одну в житті,
Підтримаю в тяжку годину
І не покину у біді!..

*Лист Марії Маковін,
Завідувача відділу
бібліотеки ІІНЄУ*

Мамо, ненько, матінко, матусю!
Ніжно я до тебе пригорнуся
І відчую серденька биття,
Що колись дало мені життя...

Мамо, я не пам'ятаю твоїх недоспаних ночей зі мною, але знаю, що вони були. І за це тобі низько вклоняюсь.

Матінко, я знаю, що, будучи школяркою, злилась, коли ти заставляла вчитись, а подружки грали у хованки. Але за це велике тобі спасибі.

Матусю, можливо, я мало говорила, як люблю тебе, а ти цього чекала. За це каюсь і прошу вибачення...

Віддвітають садами роки. Ти вкрилась білим цвітом, як весняна яблунька. А я ще сповна й не заплатила за твої втовлені руки і зболене серце. Пробач, рідненька. Я картаю себе, що так мало часу проводила з тобою, що ділилась своїми таємницями з подружками... А ти нервувала й ображалась.

Як я тебе тепер розумію! Тепер, коли стала мамою сама. Тепер, коли чекаю довгоочікуваного дзвінка від сина. Тепер, коли моя донька вмощується біля мене і шепоче на вухо свої таємниці. Слухаю, а подумки — у своєму дитинстві.

І стає сумно за втраченими розмовами і за теплим маминим поцілунком, що проводить до школи. Тепер і я відправляю так свою доньку на навчання, цілуючи її у носик.

Чому так пізно усвідомлюєш, що таке справжня материнська любов і ласка? І коли у самої на скронях з'являється сивина, потребуєш цих почуттів ще більше...

Пробач, матусю, за все і живи довго-довго, бо мені ще так хочеться відчувати себе дитиною...

Твоя доня

*Лист Бориса Салаб'юка,
Завідувача сектору відділу
гуманітарної освіти та виховання ПІНЕН*

Доброго дня, мамо...

Мабуть, не судилося вам прочитати цього листа... Я навіть не знаю, де ви зараз і чи ще живі... П'ять десятків літ пролетіло з того часу, коли бачив вас востаннє. А день той і досі перед очима.

...Було це восени. Мені тоді минав шостий рік. Пригадую, як я бавився зі своїми ровесниками на майданчику дитбудинку, в якому виховувався. Раптом почув, як повз альтанку проїхала машина і загальмувала коло брами. «Борисіку, біжи до воріт, там на тебе чекає мама!» — гукнула мене вихователька. Я з радістю побіг, а ви, мамо, вийшли з машини мені назустріч. Пам'ятаю, як кучеряве волосся грайливо виширало з-під вашої яскравої хустинки. І ще пам'ятаю ваше заплакане обличчя. Ви присіли біля мене і, погладжуючи мій неслухняний чубчик, сказали: «Синочку, я мушу їхати. А ти будь чемним. Як тільки я зароблю грошей на квартиру, тоді одразу заберу тебе до себе. Зрозумів?». Я кивнув своєю русою головою на знак згоди, не зовсім усвідомлюючи, що відбувається... Ваші сльози котилися по щоках. Ви дали мені до рученят велику коробку цукерок, щоб я поділився з дітьми, випросталися, поплескали мене по плечиках, ще раз провели долонею по моїй неслухняній чуприні і, втираючи хустинкою сльози, швидко побігли до машини, з якої виглядала налякана старша сестричка Оля, нервово покусуючи свій кулачок. Це була моя остання зустріч із вами, мамо.

...Усі ми родом з дитинства. Кожного зігравають перші спогади про тепло маминих долонь, про чарівні колисанки й незабутні казочки на ніч... У мене теж є свої спогади...

Я виріс у дитбудинку села Рай Бережанського району (чи не зла іронія долі — народитися в Раю і саме тут бути покинутим?). Тут отримав перші життєві уроки. Мені пощастило: наш сиротинець був одним із кращих в Україні. Дехто із мешканців довколишніх сіл навіть намагався влаштувати своїх дітей у наш дитбудиночок. У мене було все: іграшки, машинки, кубики, пазли, кольорові олівці, карнавальні маски, самокати, триколісні велосипедики, м'ячики, ковзани, смачна їжа, новенький одяг... Так, так, ми одягалися навіть краще за міських дітей. У мене було все, окрім вашої, мамо, ніжності і ласки.

Ніхто не зрозумів глибин моєї тонкої, ранимої дитячої душі. Я так і не пізнав її — тієї величної материнської любові, оспіваної сотнями поетів. Можливо, недоотримавши в дитячі роки вашої ласки, я так несамовито прагну віддавати всю свою ніжність і трепетні почуття дружині, донькам, онучці.

Я так чекав на вас, виглядав з вікна своєї кімнатки, з-за стін нашого будинку, з-за брами майданчика... А ночами мені снилася все та ж машина, яка того нещасливого дня відібрала вас від мене. З неї виходили ви — усміхаючись, пригортали мене, пригладжували мою неслухняну чуприну, а ваші грайливі кучері визирали з-під яскравої хустинки. Та це було тільки у снах...

Якось, коли минуло вже чимало років після нашої з вами останньої зустрічі, вихователька показала мені вашу, мамо, світлинку. З трепетом і щемом у серці, чи не вперше в житті я вдивлявся в обличчя молодої вродливої жінки, яка була моєю мамою... Одна-однісінька фотографія — оце й усе, що є в мене від вас... Вона, мов своєрідна реліквія, супроводжує мене протягом усього життя.

Дяка Богові, я не залишився безпорадним наодинці із жорстоким навколишнім світом, у якому так мало любові, турботи та безпеки. Саме життя виховувало мене. На щастя, доля не скупилася зі мною ні на таланти, якими я ділився з оточуючими, ні на кохання, яке знайшов раз і назавжди, ні на зустрічі з добрими людьми.

А ви так і не відчували справжньої материнської гордості за перші дитячі перемоги, юнацькі успіхи, зрілі здобутки свого рідного сина. Напевно, в цьому і моя провина. Я не шукав вас так наполегливо, як би мав це робити. Можливо, саме це мало б стати змістом усього мого життя — віднайти в шаленому вирі буття оту найріднішу, найжаданішу людину. Пробачте мені, мамо...

Я не знаю, як склалася ваша доля, мамо. Мабуть, ваше материнське серце не раз згадувало мене, не раз борсалось у життєвих перипетіях, прагнучи пригорнути свого синочка. Проте більше нам не судилося зустрітись. Чи пробачили ви собі свій вчинок? Чи пробачив вам я?.. Господь — усім нам суддя...

Ваш син

Мамочко, я пам'ятаю, як того дня шматувала твої альбоми зі світлинами. Чорно-білі клапті літали по кімнаті, змішувалися із пелюстками хризантем та айстр, що, здавалося, переповнили всі вази у нашій крихітній квартирці, а я все не могла зупинитися. Моя невинувата лють перемістилася тоді й на квіти. На невинні букети, що їх щодня приносив тобі чоловік у сірому капелюсі. При ньому я нітилася визнавати, що ревную тебе безтямно. А коли, зачинивши двері, ви мандрували у кіно, до театру чи на виставку, я давала волю почуттям. Мені йшов тоді п'ятнадцятий рік — не дитятко. Та все ж... Пробач мені, мамо!

Пам'ятаю твоє сполотніле обличчя та враз згаслі очі, коли ти увійшла до кімнати і побачила цей „подарунок”. Розгублена й просто-таки сліпучо вродлива, ти ходила по кімнаті й підбирала клаптики фотографій. Наче намагалася ще все залагодити, склеїти. Бідна моя... Ти навіть не підозрювала, що я, єдина твоя донька, зіпсую тобі життя. Пробач мені...

Тоді ти все позбирала й винесла у смітник. Потому тихенько постукала у двері кімнати: „Дитинко, (ох, уже це твоє прегарне звертання!) чи дозволиш?” Ти сіла на край ліжка й проникливо просила мене усе зрозуміти. Говорила, що зустріла чудового чоловіка, котрий нам обом може стати опорою у житті. Та хіба я хотіла все це чути? Соромно зізнатися й годі переказати те, що я тобі відповіла. Я кричала щось про грубу фізіологію, яка штовхає вас в обійми одне одного, довго репетувала... А коли наступного дня дядько Сергій переступив поріг нашої квартири, незмінно тримаючи в руках квіти, я заявила, щоб забирався геть зі своїм віником.

Боже мій, як згадаю його очі — й досі мурашки по тілу. Погляд люблячого чоловіка, котрий переживає біль коханої

жінки, як свій, неможливо описати. Скільки жалю, любові, співчуття було у ньому! А я, нахабне й зле створіння, стояла й насміхалася з вас обох.

Правда життя: мені здавалося, що у вашому віці (скільки ж тобі, матусенько, минуло тоді — ще не було й сорока?) ви не маєте права кохати, про що й поспішила заявити тоді. Пам'ятаю, як ви злякано презирнулися. Дядько Сергій, виявляється, прийшов просити у мене, дівчиська, згоди жити з нами. Одне моє єство опиралося власній гидотній поведінці, а інше — кривлялося, як недобрий клоун. І я сказала „ні”.

Простіть мені обоє...

Ти, мамочко, ніколи не дорікнула мені за це. Тільки якось уся посіріла й зігнулася. Але мені й цього було мало. З відмінниці я перетворилася на казна-що. Хуленько навчилася курити. Вчителі з жалю та в пам'ять про колишні подвиги на ниві знань ще ставили нормальні оцінки. Тебе тягали до школи на збори, там ти відстоювала мене, як уміла. Я знаю...

Потім ти повеселіла знову, а я запідозрила щось неладне. Так і є, ви з дядьком Сергієм стали зустрічатися таємно. І я обом вам влаштувала «дольче віта» — «солодке життя». Водила додому компанії, тижнями зникала і не заспокоювалася, навіть вступивши до університету. Допікала, вистежувала, висміювала. А потім і зовсім покинула тебе, моя рідна. Закохалась у викладача й пішла до нього жити. Я не телефонувала тобі місяцями. А зачувши твій голос у слухавці, просто клала її. Коли народила сина, трохи подобріла, але не за все дозволяла приходити тобі в наш дім. Час ішов, а ти старіла.

...Я навіть не одразу збагнула, що сталося, коли зателефонував дядько Сергій і сказав, що ти померла. Вночі, від серцевого нападу. І була у квартирі одна-однісінька, як пташенятко.

От після того я опам'яталася. Життя почало мене скручувати у спіраль: хвороби чоловіка, сина, нестатки, зради дру-

зів... У ці хвилини вуста мимоволі вимовляли священні слова: „Мамочко, матусенько...” Але тебе більше не було поряд.

...На твоїй могилі, мамо, я посадила берізку. Тож тепер, коли часто-часто приходжу до тебе на пораду, обіймаю її полохливий тендітний стан, заплющую очі й марю, що це ти. Вимолюю твоє прощення, мій провіднику між землею і небом. Звівши до високості мокре від сліз обличчя, шепочу незмінне, як молитва: „Пробач мені, пробач мені, пробач...”

Без підпису

Розділ II

ВУСТАМИ МАЙСТРА СЛОВА

Образ Матері оспіваний та звеличений багатьма співцями художнього слова. Уславлюючи благословенне ім'я берегині роду й народу, українські поети створили прекрасну симфонію святої любові до Матері.

Про матерів можна говорити нескінченно. Де знайти слова, що розповіли б про невичерпну щедрість материнського серця? Сняться поетам мамині очі, її невтомні руки, тепло душі, сняться мальви коло хати, стежка у полі, криниця з джерельною водою... І народжуються вірші, пісні, прекрасні оди і чудові книги, присвячені найдорожчій, найріднішій людині. Вони сповнені ніжності й любові, глибоко охоплюють високу місію Жінки - Матері як наймогутнішої творчої сили в родині, громаді, народі.

Нехай строфи, мовлені вустами майстра слова, надихають вас на щирі взаємини з мамою.

* * *

І досі сниться: під горою,
Меж вербами та над водою
Біленька хаточка. Сидить
Неначе й досі сивий дід
Коло хатиночки і бавить
Хорошее та кучеряве
Своє маленькеє внуча.
І досі сниться: вийшла з хати
Веселая, сміючись, мати,
Цілує діда і дитя.
Аж тричі весело цілує,
Прийма на руки і годує,
І спать несе. А дід сидить
І усміхається, і стиха
Промовить нишком:
— Де ж те лихо?
Печалі тії, вороги?
І нишечком старий читає,
Перехрестившись, Отче наш.
Крізь верби сонечко сіяє
І тихо гасне. День погас,
І все почило. Сивий в хату —
Й собі пішов опочивати...

Тарас Шевченко

ШЕПОЧУТЬ МАМИНІ ВУСТА

Дітей заждалась тиха мати,
На жаль, немає і листа...
— Нема часу, щоб написати, —
Шепочуть мамині вуста.

Не раз вона їх виглядала,
Дозріли вже не раз жита...
— Це, мабуть, знов зажура давня, —
Шепочуть мамині вуста.

Згадає ненька — і всміхнеться,
Що десь онука вироста...
— Пошли їй, доле, ніжне серце, —
Шепочуть мамині вуста.

Вона б сама до них летіла,
Та відлетіли вже літа...
— Пошли їм, доле, мужні крила, —
Шепочуть мамині вуста.

Весна вітає землю отчу,
Вертають птахи до гнізда...
— Чомусь недобачають очі, —
Шепочуть мамині вуста.

Микола Сингаївський

МАТЕРІ

Ти наді мною в темні ночі
Ніколи не стуляла очі
І сповивала, і кохала,
Мене малого доглядала.

Малому виглядала долю
Йї благала Бога, щоб ніколи
Не довелось мені на світі
Із лихом, з горем вкупі жити;

І все кохання, що палало
У тебе в серці і не знало
На кого вилитись, — вповні
Ти віддала його мені.

В журбі життя ти доживаєш,
А все ти долі виглядаєш
Мені. І мною ти живеш.
І днів ясних в бездоллі ждеш.

Борис Грінченко

* * *

Пише стара мати,
Пише приїжджати
Чим скоріш додому.
Що робити, що почати
Мені, молодому?

Ой, ходжу я, блуджу,
Білим світом нуджу
З вечора до рана.
Хіба піду та потруджу
Пана отамана.

Гарно приберуся,
Остро поклонюся
Та й просити стану:
"Пусти, батьку, до матусі,
Най на ню хоч гляну".

Пан отаман моргне,
Сиві вуса торгне,
Походить, подише,
Далі свій реєстр розгорне
І урльоп напише.

Поїду до свої
Матусі старої,
Щоб поклін віддати,
А до свої миленької,
Щоб поцілувати.

Роман Купчинський

* * *

Летять думки на мамине подвір'я.
Минуле знову в пам'яті сплива.
А з неба сипле й сипле біле пір'я —
Вже зовсім біла в мами голова.

Вишневий сад справля своє весілля,
Такий химерний снігопаду танок...
А з неба чисте-чисте срібло сіє
На скроні мамі, пада і не тане.

У мене — день, а в мами — надвечір'я,
Стомились геть прудкі її літа...
Летить сніжок, мов голубине пір'я,
Наш тихий двір поволі заміта.

Віктор Геращенко

МАТЕРІ

В хаті сонячній промінь косо
На долівку ляга з вікна...
Твої чорні шовкові коси
Припорошила сивина.

Легкі зморшки обличчя вкрили —
Це життя трудового плід.
Але в кожному русі — сила,
В очах юності видно слід.

Я таку тебе завжди бачу,
Образ в серці такий несу —
Материнську любов гарячу
І твоєї душі красу.

Я хотів би, як ти, прожити,
Щоб не тліти, завжди горіть,
Щоб уміти, як ти, любити,
Ненавидіть, як ти, уміть.

Василь Симоненко

ЧЕКАННЯ

Ти добре пам'ятаєш, брате мій,
Ми це повинні завжди пам'ятати,
Як в материнській ніжності своїй
Сумних пісень для нас співала мати.

Вкладала в них надії і жалі,
І радощі великі і маленькі,
Ключем змикались в небі журавлі —
І в нім стискалось добре серце неньки.

Ми потім розлетілись, як "курли",
На згадку взявши запах руті-м'яти...
Нас виглядають зорі з-за Сули,
На нас чекає на порозі мати.

Скрипить на оболоні журавель,
І живе срібло опада з цямрини...
Там жде вона, з яких країв-земель
До неї звістка від дітей прилине.

І хоч давно вже постаріли ми,
В дім сиві птахи стали прилітати,
Та діти залишаються дітьми,
Коли на них стара чекає мати.

Борис Демків

НІЧ ПІСЛЯ БОЮ

Ніч опустилась на землю німа і густа,
В небі ні зірки — затягнуте хмарами небо.
Мамо, я вчора отримав із дому листа,
То листоноша приніс мені звістку від тебе.

Я прочитав його, мамо, чотири рази
І цілував його так, ніби то — твої руки.
А дочитавши, не втримав скупі сльози,
Бо ще насправді не звик до такої розлуки.

Мамо, я нині на варті до ранку стою,
Згадую ніжні слова і стривожені очі.
Мамо, я вчора хрестився у справжнім бою,
Але про це навіть думати нині не хочу.

Кулі свистіли, і чорний клубочився дим
І ворогів закривав від очей пеленою.
А наш земляк, що прикрив мене тілом своїм,
В рідне село не повернеться більше зі мною.

Мамо, хто думати міг, що зруйнується світ,
Вишитий тихим добром і твоїми піснями?
Ворог повзе, як туман від поганих боліт,
Щоби чинити біду і наругу над нами!

Мамо, пробач, я загинути можу в бою,
Та захищатиму вас, доки вистачить сили.
Я не віддам ворогам Україну свою —
Ту, для якої мене ти колись народила!

Анатолій Матвійчук

* * *

Матусю,
Ти виший мені сорочку
Таку, як у батька —
Хрестиком дрібно.
Ти знаєш,
Я дуже хочу
На нього бути подібним.
Будь ласка,
Виший сорочку, нене...
Таку полотняну,
Виткану грубо.
Не буде ні в кого,
Лишень у мене
Найкраща.
Добре, люба?
Не знаю, чи скоро повернусь у хату...
Можливо, як вишня
Листя розгубить.
Ти виший!
Хай люблять мене дівчата,
Як ти
Мого батька любиш!

Левко Крупа

КВАПТЕСЯ ДО МАТЕРІ

Коли ще молодечо грає пульс,
Як зір ясний і помисли ще гострі,
Я кличу вас до матері у гості:
Збирайтеся, благаю, в добру путь.

Навідуйтеся до матері щодня,
Якщо така вам випаде нагода.
Вона без вас і миті жить не годна,
Чекає, щоби син її обняв.

Здалека мамі вісточку пришліть,
Пишіть щоденно, літом і зимою.
Листи — одвічна з матір'ю розмова,
Сини і доні, матері пишіть!

Хай лист розвіє роздуми сумні,
Його слова — цілющі та відверті.
Душі частинку вишліть у конверті,
А за листом навідайтесь самі.

Нестримний часе, зупинись, зажди,
Вкарбуй у пам'ять миті неповторні,
Як матінка дитя своє пригорне,
Їх залиши в обіймах назавжди.

Хай злиються в одне серцебиття...
Колись розлуку спогад заколише.
Вертайтесь з доріг, бо мама кличе
І виглядає все своє життя.

Володимира Кицмей

ДОРОГА ДОДОМУ

Дороги — кажуть — всі у Рим ведуть.
Та ні. Вони ведуть завжди додому.
Лиш свій поріг знімає біль і втому,
Лиш рідні вишні гарно так цвітуть.
Спішиш додому із крутих доріг,
Ось-ось вже близько твоя рідна хата.
І так запахла біля хвіртки м'ята,
Що аж сльозину стримати не зміг.
О, як давно я вдома не бував...
Пробач мені, моя старенька мамо.
Я мандрував далекими світами,
Я бачив в сні це поле, верби, став...
Ти бачиш, я навколішках стою,
Цілую землю, що мене зростила,
І відчуваю, як цілюща сила
До мене лине. Чари її п'ю.
Ось з вами вип'ю терпкого вина,
Притулюся щокою до калини...
Але чия у тому є причина,
Що моя пісня робиться сумна?..
Летів додому, наче на крилі,
А з хати йду — притишуються кроки.
Пробач, мій краю, що вже довгі роки
Цвіту - живу не в рідній стороні.
Дороги — кажуть — всі у Рим ведуть,
Ну, а моя веде завжди додому,
Де мама пиріжки пекла малому,
Де був я найщасливішим, мабуть.

Леся Любарська

Розділ III

ІЗ КНИГИ НАРОДНОЇ МУДРОСТІ

Людина починається зі знання свого родоводу, своєї землі. В народній мудрості нашого народу — уся багатогранність та різнобарв'я українського колориту. Чарують серце мелодійні пісні та думи, барвисті коломийки та ліричні коліскові; з вікових глибин зринає фантастичний світ казок; відгомін далеких подій вчувається у легендах та переказах; потішають веселі народні усмішки; повчають мудрі приказки та прислів'я.

Так, із покоління в покоління, передаються історія народу, його душа, характер, удача. Ані ліку, ані віку народним традиціям і звичаям, вони живуть, примножуються, квітнуть.

Вивчаючи їх, вкотре торкніться безцінної скарбнички української народної творчості.

Українські народні прислів'я та приказки про Матір — неоціненні коштовності нашого фольклору, джерело невгасимої народної мудрості, яка пройшла крізь віки і зараз є непохитним дороговказом у житті кожної людини.

За цими фольклорними перлинами стоїть авторитет цілих поколінь. Невичерпна талановитість, високе естетичне чуття й гострий розум нашого народу і тепер продовжують примножувати і збагачувати духовну спадщину, що громадилася віками.

- ✓ На сонці тепло, а біля матері добре.
- ✓ Нема цвіту білішого, як на калині, нема в світі ріднішого, як мати дитині.
- ✓ Який кущ, така й калина, яка мати, така й дитина.
- ✓ Яка клепка, така й бочка, яка мати, така й дочка.
- ✓ Яка мама — така сама.
- ✓ До людей — по розум, до матері — по серце.
- ✓ Куля мине, а материне слово не мине.
- ✓ Хто не слухає матір, послухає біду.
- ✓ На найчудовіших землях добре, а під материнським крилом затишно.
- ✓ Нема в світі цвіту цвітнішого, як маківочка, нема і роду ріднішого, як матіночка.
- ✓ На світі знайдеш усе, крім рідної матері.
- ✓ Дитина плаче, а матері боляче.
- ✓ У дитини заболить пальчик, а в мами — серце.
- ✓ Матері своїх дітей жаль: хоч найменшого, хоч найбільшого.

- ✓ Всякій матері свої діти милі.
- ✓ Мати одною рукою б'є, а другою гладить.
- ✓ Мати — берегиня роду.
- ✓ Матір ні купити, ні заслужити.
- ✓ Хто маму має, той горя не знає.
- ✓ Жінка — для совіту, теща — для привіту, а матінка рідна — лучче всього світу.
- ✓ Мамина молитва з дна моря рятує.
- ✓ Материні сльози дарма не пропадуть.
- ✓ Матчина молитва і з моря викидає, а матчині прокльони і в калюжі топлять.
- ✓ Не та мати, що родила, а та, що вигодувала.
- ✓ У кого мати рідненька, у того й сорочка біленька.
- ✓ Нема того краму, щоб купити маму.
- ✓ Найдорожча пісня, з якою мати колисала.

Мамині коліскові... Скільки їх створив народний геній! Цей особливий фольклорний жанр позначений високим поетичним сприйняттям, глибиною мелодійного звучання, багатством образів! Лагідний мамин наспів засіває дитячу душу любов'ю до людей, до природи, до всього живого. Здається, всю щедрість Божого обдарування, всю красу й благородство своєї душі, всю ніжність і ласку, весь високий і гордий політ думки вкладали протягом століть у свої колісанки тисячі безіменних матерів.

Під спів неньчиної пісні виростають поети й композитори, сівачі й захисники рідної землі, філософи та мудреці...

Частіше повертайтеся до маминої коліскової — у світ дитинства, світ духовної чистоти...

* * *

Ой, люлечки-люлі, налетіли гулі,
Сіли на воротях в червоних чоботях,
Стали думать і гадать,
Чим дитятко годувать:
Чи кашкою з молочком,
Чи солодким яблучком...

* * *

Люлі, люлі, коточок
Вкрав у мами клубочок
Та й поніс поза ліс,
Та до Йвасика приніс.
Стала мама котка бити,
Стала мама котка вчити,
Не вчись, коте, красти,
А вчись, коте, прясти, а-а-а...

* * *

Баю, баю, дитино,
Пора засинати.
Завтра рано прокинешся,
Біленько умиєшся.
Люлі, люлечику,
Зварить мама кулешику
В маленькому горщаті
Маленькому дитяті...

* * *

Ворозочки з ожиночки,
Колиска з горіха,
Колише сі у колисці
Мамина потіха.

Коби тебе, дитиночко,
Нічо не боліло —
Ані ручки, ані ніжки,
Ні біленьке тіло.

* * *

Спи, дитятко, баю-баю,
Колишу, тобі співаю,
Ніч приходить, треба спати,
Коло тебе рідна мати.

Ой, ти, котку-рябку,
Ти скопай нам грядку.
Ми насієм квіточок
Забавляти діточок.

* * *

Колишу тя, дитиночко,
На рученьках ношу,
Та й для тебе у Господа
Щастя-долі прошу...
Колишу тя, дитиночко,
Дитинко-лелітко,
Та й для тебе в Бога
Прошу долю-квітку...
Колишу тя, дитиночко,
Колишу, колишу,
А як засплять твої очка,
Колисочку лишу...

* * *

Котику сіренький,
Котику біленький,
Котку волохатий,
Не ходи по хаті.

Не ходи по хаті,
Не буди дитяти,
Дитя буде спати,
Котик муркотати.

* * *

Колисочко нова
З жовтого явора,
Колищу я в тобі
Білого сокола.

Колишся, колиско,
Попри землі низько,
Колищу я в тобі
Мале дівчатисько.

Люляй ми ся, люляй,
Добрі тобі спати,
Кідь тебе колише
Твоя власна мати.

Спати би ти, спати,
Моя рибко, спати,
Бо я тя не маю
Коли колисати.

Тадь усний ми, усний,
На годину, на дві,
Бись гордо ходило,
Тяжко не робило.

Неодмінним компонентом родинного побуту, взаємин, звичаїв і обрядів в українському народі залишається **материнське благословення**.

Жінка, яка виносила під серцем своє дитя, найкраще розуміє його. Вона в якийсь особливий, незбагненний спосіб відчуває його проблеми, переживання, знає, коли йому треба прийти на допомогу, знаходить слова підтримки і розради.

Відкриваючи нову сторінку своєї долі, не забудьте запитати дозволу у мами. Її благословення — застава успішності ваших починань.

- ✓ Благословіть, нене, рушник вишивати...
- ✓ Благословіть, матінко, коровай місити...
- ✓ Благословіть, ненько, до шлюбу ставати...
- ✓ Позволь – благослови, мамо, косу розплітати...

Нехай щире материнське молитовне благословення буде вічним супутником на усіх ваших життєвих дорогах.

- ✓ Господи, Ісусе Христе, Сину Божий, благослови, освяти, сохрани дитину мою силою животворчого Хреста Твого. Благослови її вдома і біля дому, в роботі, в дорозі і на кожному місці влади Твоєї. Сохрани дитину мою під Покровом Твоїм Святим від кулі, від стріли, від ножа, від каменя, від вогню, від всякої хвороби і від передчасної смерті...
- ✓ Люба дитино, прийми моє материнське благословення. І нехай Господь охоронить тебе від видимих і невидимих ворогів, від всякої біди, від заздрості, чародійства, від всякого зла і нещастя...
- ✓ Ісусе, благослови моє чадо і нині, і по всі дні його життя...
- ✓ Нехай Господь благословить тебе і охороняє тебе! Нехай Господь світить обличчям своїм до тебе та милує тебе! Нехай Господь оберне обличчя своє до тебе і дасть тобі мир!
- ✓ Благослови тебе Господь, моя дитино... Бог благословить, і я благословляю — на щастя, на здоров'я, на многії літа...

Розділ IV

ПІСНІ, ЩО СТАЛИ НАРОДНИМИ

Що потрібно для того, аби авторська пісня стала народною? Мабуть, вона мусить бути яскраво образною, глибокою за змістом, сповненою чаруючої ніжності й простоти, безмежної любові й задушевності і, звичайно, близькою до фольклору.

Пісні, зібрані у наступному розділі, можна назвати вершинами пісенної творчості, їм судилися довгі роки життя. Поети у зворушливих словах оспівали красу і силу материнської любові та вірності, а композитори віднайшли відповідні музичні засоби розкриття цієї глибоко людської, вічно насущної теми.

Пісенну лірику, присвячену Матері, вивчайте у своєму родинному колі, щоб єднала вона своїм святим змістом і радістю сімейного спілкування.

ПІСНЯ ПРО РУШНИК

Рідна мати моя, ти ночей недоспала
І водила мене у поля край села,
І в дорогу далеку ти мене на зорі проводжала,
І рушник вишиваний на щастя дала.
І в дорогу далеку ти мене на зорі проводжала,
І рушник вишиваний на щастя, на долю дала.

Хай на ньому цвіте росяниста доріжка
І зелені луги, й солов'їні гаї,
І твоя незрадлива материнська ласкава усмішка,
І засмучені очі хороші твої.
І твоя незрадлива материнська ласкава усмішка,
І засмучені очі хороші блакитні твої.

Я візьму той рушник, простелю, наче долю,
В тихім шелесті трав, в щебетанні дібров.
І на тім рушникові оживе все знайоме до болю:
І дитинство, й розлука, і вірна любов.
І на тім рушникові оживе все знайоме до болю:
І дитинство, й розлука, й твоя материнська любов.

Андрій Малишко

РОСТЕ ЧЕРЕШНЯ В МАМИ НА ГОРОДІ

Росте черешня в мамі на городі,
Стара-стара, а кожен рік цвіте,
Щоліта дітям ягодами годить,
Хоча вони їй не дякують за те.

Живе старенька мати у господі -
Невтомні руки, серце золоте.
Щодня і дітям, і онукам годить,
Хоч рідко хто з них дякує за те.

Ну, що ж, про вдячність забувають люди...
Душа сліпа у щасті, а проте
Вони прозріють, але пізно буде:
Черешня всохне, мати — одцвіте.

Микола Луків

ПІСНЯ ПРО МАТІР

Посіяла людям літа свої, літечка житом,
Прибрала планету, послала стежкам споришу,
Навчила дітей, як на світі по совісті жити,
Зітхнула полегко — і тихо пішла за межу.

— Куди ж це ви, мамо?! — сполохано кинулись діти.
— Куди ви, бабусю? — онуки біжать до воріт.
— Та я недалечко... Де сонце лягає спочити.
Пора мені, діти... А ви вже без мене ростіть.

— Та як же без вас ми?.. Та що ви намислили, мамо?
— А хто нас, бабусю, у сон поведе по казках?
— А я вам лишаяю всі райдуги із журавлями
І срібло на травах, і золото на колосках.

— Не треба нам райдуг, не треба нам срібла і злота,
Аби тільки ви нас чекали завжди край воріт!
Та ми ж переробимо всю вашу вічну роботу,
Лишайтесь, матусю. Навіки лишайтесь. Не йдіть!

Вона посміхнулась — красива і сива, як доля,
Змахнула рукою — злетіли увись рушники.
«Лишайтесь щасливі», — і стала замисленим полем
На цілу планету, на всі покоління й віки.

Борис Олійник

МАМО

У маминих очах — неначе цвіт лілеї
І жар зорі, це бачила не раз.
Коли нам гірко, ми йдемо до неї
І забуваємо її в солодкий час.

Приспів:

Мамо, тобі низесенько вклонюсь,
Мамо, на теплі руки нахилюсь,
Мамо, пробач мені пекучий гріх,
Мамо, ти — найдорожча за усіх.

Мамо, тобі низесенько вклонюсь,
Мамо, за тебе Богу помолюсь,
Мамо, прийду я знов на твій поріг,
Мамо, ти — найдорожча за усіх.

Цю праведну любов, яку беру в дорогу,
І доброту — від матері дано.
Куди б не йшла, тамуючи тривогу,
Для мене світить мамине вікно.

Приспів.

Вадим Крищенко

СПІВАЙ, МОЯ МАМО

Коли співає мама навесні,
Летять, мов гуси-лебеді, пісні.
Від снів тоді пробуджуються трави,
І проліски виходять на галяви,
Коли співає мама навесні.

Як мама синім літом заспіва,
То жайворонки кличуть на жнива.
Дзвенить тоді земля наша багата,
Літають понад вікна ластів'ята,
Як мама синім літом заспіва.

Приспів:

Співай, моя мамо,
Співай, моя рідна,
Ти в мене на світі одна.
У синьому літі мелодія срібна
Свята, як твоя сивина.

Коли співає мама восени,
Курличуть журавлі із далини.
І котиться весілля нашим краєм,
І пахне за столами коропаєм,
Коли співає мама восени.

Як мама заспіва серед зими,
Втихає заметіль за ворітьми.
Барвінок тоді проситься до хати,
Щедрують попід вікнами дівчата,
Як мама заспіва серед зими.

Приспів.

Георгій Петрук-Попик

ЧОРНОБРИВЦІ

Чорнобrivців насіяла мати
У моїм світанковім краю
Та й навчила веснянки співати
Про квітучу надію свою.

Приспів:

Як на ті чорнобrivці погляну,
Бачу матір стареньку,
Бачу руки твої, моя мамо,
Твою ласку я чую, рідненька.

Я розлуки та зустрічі знаю,
Бачив я і в чужій стороні
Чорнобrivці із рідного краю,
Що насіяла ти навесні.

Приспів.

Прилітають до нашого поля
Із далеких країв журавлі,
Розквітають і квіти, і доля
На моїй українській землі.

Приспів.

Микола Сингаївський

СИВА ЛАСТІВКА

Мамо, вечір догоря,
Вигляда тебе роса,
Тільки ти, немов зоря,
Даленієш в небеса,
Даленієш, як за віями сльоза.

Приспів:

Ти від лютої зими
Затуляла нас крильми,
Прихилялася
Теплим леготом,
Задивлялася
Білим лебедем,
Дивом-казкою
За віконечком —
Сива ластівко,
Сиве сонечко.

Сад вишневий на порі,
Повернулись журавлі.
А мені, як до зорі,
Долітати на крилі
Все до тебе, як до вічної зорі.
Там, де ти колись ішла,
Тиха стежка зацвіла
Вечоровою матіолою,
Житом-долею
Світанковою,
Дивом-казкою,
Юним соняхом —
Сива ластівко,
Сиве сонечко...

Приспів.

Борис Олійник

МАМИНА ВИШНЯ

Знову наснилось дитинство,
Тепле, як гарна весна.
Вишня вдяглася в намисто,
Мама щаслива й сумна.

Там за село проводжала
Долю мою молоду...
Щедро мені щebetала
Мамина вишня в саду.

Вдаль голубими вітрами
Весни за обрій пливли.
Раннім туманом у мами
Коси, мов дим, зацвіли.

Мати в тривогах вінчала
Щастя жадане й біду...
Радо мене зустрічала
Мамина вишня в саду.

Здавна близьке й сокровенне
Все там, аж терпне душа,
Начебто й мама до мене
Стежкою в сад поспіша.

Знов, як бувало, до столу
Кличе, лиш в хату зайду...
Ронить зацвіток додолу
Мамина вишня в саду.

Пісня любові й дитинства
В серці бринить, як струна,
Наче священна молитва
З рідного краю луна.

Та не порадує літо
Душу мою молоду...
Плаче тепер білим цвітом
Мамина вишня в саду.

Дмитро Луценко

МАЛЬВИ

Заснули мальви біля хати,
Їх місяць вийшов колихати.
І тільки мати не засне, мати не засне,
Жде вона мене.

О, мамо рідна, ти мене не жди,
Мені в наш дім ніколи не прийти.
З мого серця мальва проросла
І кров'ю зацвіла...

Не плач, матусю, ти ж бо не одна,
Багато мальв насіяла війна,
Вони шепочуть для тебе восени:
Засни, засни...

У матерів є любі діти,
А у моєї — тільки квіти.
Самотні мальви під вікном, мальви під вікном
Заснули вже давно.

Як зійде сонце, вийди на поріг —
І люди вклоняться тобі до ніг.
Пройдися полем — мальви буйних лук
Торкнуться твоїх рук...

Життя, як пісня, що не відзвенить...
Я в мальві знов для тебе буду жити.
Якщо ж я ласку не встигла принести —
Прости, прости...

Володимир Івасюк

Розділ V

ВИСЛОВИ, ЩО ОКРИЛЮЮТЬ

Образ Матері завжди пов'язаний із чимось духовно високим, небуденним, сокровеним.

В історії людства Мати була і залишається взірцем авторитету, самовідданою берегинею людського роду, прикладом терпіння, любові, жертвності. Про матерів можна говорити нескінченно. Поети й політики, співаки й письменники, актори й учителі найсвітліші свої роздуми присвячували їм.

Вислови, що окрилюють, — це не просто високі думки визначних особистостей. Читаючи й вкотре перечитуючи їх, ми не тільки насолоджуємося кожним влучно мовленим словом, але й переймаємося енергією почуттів і думок автора, надовго закарбовуючи їх у душі.

Читайте ці вислови вдумливо, усвідомлюючи, що вони — своєрідний кодекс морально-етичних заповідей, енциклопедія найвищих людських почуттів, висловлених із вдячної любові перед найсвітлішим образом.

«Слово мама... Великеє, найкращеє слово!»

Тарас Шевченко

«Можна вибрати друга і по духу брата, та не можна рідну матір вибирати»

Василь Симоненко

«Усі мовчать: говорить Мати вустами неба і землі...»

Вадим Крищенко

«Материнські руки — втілення ніжності; дітям добре спиться на цих руках»

Віктор Гюго

«Хто матір забуває, того Бог карає»

Тарас Шевченко

«Немає нічого святішого і безкорисливішого од любові матері; будь-яка прив'язаність, всяка прихильність, всяка пристрасть або слабка, або егоїстична у порівнянні з нею»

Володимир Белінський

«Мати — це ім'я Бога на устах і в серцях маленьких дітей»

Вільям Теккерей

«Яка святиня — мамина любов, яка то мука — як лишують діти...»

Микола Луків

«Нічого не треба, нічого не хочу від світу, лишень аби мати на білому світі була»

Степан Пушик

«Материнське щастя йде від народного щастя, як стебло від коріння. Немає материнської долі без народної долі»

Чингіз Айтматов

«Серце матері — це вселенська безодня любові, турботи і всепрощення»

Леонід Сухоруков

«Материнство — це винятковий дар, яким Бог обдарував жінку. Як же вдячні ми повинні бути за цей дар, який приносить стільки радості у всьому світі, — радості від того, що народжується нова жінка або новий чоловік»

Мати Тереза

«Багато жінок чомусь думають, що народити дитину і стати матір'ю — одне і те ж. З таким же успіхом можна сказати, що одне і те ж — мати рояль і бути піаністом».

Сем Харріс

«Ти не перестанеш бути дитиною, поки у тебе є мама».

Саманта Джейет

«Перший подарунок, який дає нам мати, — це життя, другий — любов, третій — розуміння».

Дірк Брауер

«Діти — якорі, які утримують матір у житті».

Софокл

«Найвеличніше право жінки — бути матір'ю».

Лінь Ютанг

«Любов матері всесильна, первісна, егоїстична, і, водночас, безкорислива. Вона ні від чого не залежить».

Теодор Драйзер

«Рука, що гойдає колиску, править світом».

Петер де Врісс

«Мати — єдине на землі божество, яке не знає атеїстів».

Ернест Легуве

«Материнство — довічна посада».

Карл Рейнер

Розділ VI

ПІСНІ, НАРОДЖЕНІ В УНІВЕРСИТЕТІ

Талановита молодь Тернопільського національного економічного університету реалізовує себе у різноманітних творчих проектах. Пісні, народжені й виплекані в університеті, – це мистецькі дарунки, що з'явилися на світ завдяки тісній співпраці, щоденному спілкуванню обдарованих дітей і молоді, їх творчих наставників, батьків студентів. Кожна композиція написана і виконана з душею, хвилює глибиною почуттів, відвертістю, щирістю, непересічними переживаннями серця, сповненого вдячності рідній мамі.

Разом з учасниками творчих колективів ТНЕУ роздумуйте над життєвими цінностями і вкотре переповнюйтеся шанобою і любов'ю до Матері.

ЛЮБОВ ТВОЯ, МАМО

Коли на серці відчуваю втому
Від суєти дорослого життя,
Я мимоволі знов спішу додому,
Шукаючи від світу забуття.

І мама обійме мене за плечі,
А я відчую всю її любов.
І, як найкращі подруги, весь вечір
Проплачемо і просміємось знов.

Приспів:

Любов твоя, мамо, —
Нестримні потоки,
Любов твоя, мамо, —
Нев'янучий сад.
Не зранити б тільки
Її ненароком —
Любов, що не знає
Ні фальші, ні зрад...

Твої молитви неба досягали,
Мене оберігали від невдач.
Я стільки зайвих слів тобі сказала,
А треба було мовити «пробач».

Мені ти дарувала чисту вроду
І душу, що знайшла себе в піснях,
Тобі прошу у неба нагороди,
Щоб щастя в твоїх бачити очах.

Приспів.

Алла Бінцаровська

ВИШИВАНКА

Вишийте, матусю, вишиванку,
Де барвисті квіти розцвіли —
Ті, що милували коло ганку,
Ті, що найдорожчими були.

Приспів:

Вишита калина обігріє сина,
Птиця на калині сум - журбу склює...
Моя Україно, моя солов'їна,
Хай не перев'яне вишиття твоє!

Хай в годину ранньої розлуки
Вишиванка душу пригорта,
Бо її торкались ваші руки,
Ваша зігрівала доброта.

Приспів.

Відшуміла віку половина,
Вишиванка мамина ще є...
Півникам червоним на калині
Чорна нитка смутку додає.

Приспів.

Любов Пшенична

УСМІШКА МАТУСІ

Мама усміхається —
Щастя входить в дім,
Сонце оселяється
Назавжди у нім.

Усмішка привітна
Обійме мене —
І в очах розквітне
Диво неземне.

Приспів:

Усмішка матусі —
Світлий обрій мій,
Усмішка матусі —
Берегиня мрій.
Усмішка матусі —
Весен білий цвіт,
Усмішка матусі
Зігріває світ.

З неї починається
У дитинство шлях.
Мама усміхається —
Райдуга в очах.

Смутку хай не знає
Серденько її,
Вдячно заспіваю
Її свої пісні.

Приспів.

Алла Бінцаровська

МАМА І ДОНЕЧКА

Теплий вітер сині віти розгойдав надворі.
Поховалися, мов квіти, у хмаринках зорі.
Я прокинуся раненько, вийду у садочок,
Де побачить моя ненька, як сплету віночок.

Ой, пташинко світанкова, ясна моя доню,
Твій віночок барвінковий, ніжний, мов долоні,
Зірка з неба споглядає на твоє волосся,
Дивиться, як ти влітаєш у вінок колосся.

Приспів:

Ти — моя ягідка, ти — моя ніжність,
Ти — моя ластівка, ти — моя вічність.
Мама і донечка, щастя і сонечко,
Мама і донечка, щастя і сонечко...

Подарує мама літо, зорі та озера,
Колоситься щедро жито у полях веселих,
У очах проміння сяє, як відлуння казки,
Я матусю так кохаю за безмежну ласку.

Чарівниця і чаклунка стала засвіт сонця,
Сміх її лунає лунко сріблом за віконце.
Гарно донечку чекати, чути її пісню.
Прілітай же, щастя, в хату дзвіночком барвистим.

Приспів.

В'ячеслав Лашук

РУШНИК ВИШИВАНИЙ

Рушник святковий вишивала мама,
Щоб ним мене благословити в світ,
Весняними ясними кольорами,
Як цвіт калини, як волошки цвіт.

На нім веселка – райдуга барвиста,
На нім перлина сонця золота
І мамина молитва промениста,
Що до небес підносили уста.

Приспів:

Рушник вишиваний —
Як долі доріжка,
Тут квіти багряні
Й матері усмішка.

Рушник вишиваний —
Як долі стежина,
Тут рідні краєни
Й моя Україна.

Рушник квітчастий хай дорогу світлу
Вистелює мережкою мені.
Мій оберіг на доленьку розквітлу,
На щире слово й сонячні пісні.

Приспів.

Алла Бінцаровська

СВОЮ ЛЮБОВ ТОБІ ДАРУЮ, МАМО

Життя поспіша і вперед підганяє невпинно,
Але зупиняюся на перехресті доріг,
Бо є серед них та одна — заповітна, єдина
Дорога, яка до матусі веде на поріг.

Там мама до мене простягне натруджені руки,
І хвиля любові гаряча мене обпече.
Знесилена, спрагла, мов після важкої розлуки,
Я голову вдячно до неї схилю на плече.

Приспів:

Свою любов тобі дарую, мамо,
Пробач, якщо мені не стане слів,
Вона така, як вітер над полями,
Як та ріка, що вийшла з берегів.

І хоч я сама уже мати дорослого сина,
Весна відшуміла, і літо спекотне буя,
Та часом здається мені: я — маленька дитина,
У мить, коли мама мене пригортає моя.

Навчила мене в цьому світі по совісті жити
І після падіння угору здійматися знов.
Хіба ж є ціна та, яку б я могла заплатити
За мамину ласку і вірну, жертвовну любов?

Приспів.

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	3
<i>Розділ I</i>	
Палітра творчості. Доброго дня, мамо... /листи до матері/	5
<i>Розділ II</i>	
Вустами Майстра Слова.....	63
<i>Розділ III</i>	
Із Книги народної мудрості.....	75
<i>Розділ IV</i>	
Пісні, що стали народними	83
<i>Розділ V</i>	
Вислови, що окрилюють.....	93
<i>Розділ VI</i>	
Пісні, народжені в університеті.....	96

Літературно-мистецьке видання

МИСТЕЦЬКА ХВИЛЯ

ЛІТЕРАТУРНО-МУЗИЧНИЙ АЛЬМАНАХ

№ 1

2014

Обкладинка *Марії Одобецької*

Верстка *Юрія Хомацького*

Підписано до друку 29.09.2014 р.
Формат 60x90/16. Гарнітура Book Antiqua.
Папір офсетний. Друк на дублюванні.
Ум.-друк. арк. 5,99. Обл.-вид. арк. 2,48.
Зам № П432-014. Тираж 100 прим.

Видавець та виготовлювач
Тернопільський національний економічний університет
вул. Львівська, 11, м. Тернопіль, 46004

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців ДК № 3467 від 23.04.2009 р.*

Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ»
вул. Львівська, 3, м. Тернопіль, 46004
тел. (0352) 47-58-72
E-mail: edition@tneu.edu.ua